

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOOLD

Tro i tilbakegang / Nødvendig å knytte an til menneskets åpenhet for Gud / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

- 5. søndag etter pinse - Kjell A. Skartseterhagen
- 6. søndag etter pinse (Aposteldagen) - Astrid Sætrang Morvik
- 7. søndag etter pinse - Torbjørn Holt
- Tekstkommentar til prøvemeningenene - Harald Kaasa Hammer
- 5. søndag i treenighetstiden [Ny tekstbok] - Stephen Reid
- 6. søndag i treenighetstiden /Aposteldagen [Ny tekstbok] - Hilde Barsnes
- 7. søndag i treenighetstiden [Ny tekstbok] - Øystein I. Larsen

Tesen om sekulariseringens død er høyst overdrevet.

Tro i tilbakegang

I midten av mai offentliggjorde Stiftelsen kirkeforskning (KIFO) tall fra den norske delen av en stor internasjonal religionsundersøkelse. Tallene viser en klar tendens til at religiøs tro er i tilbakegang i det norske samfunnet. Dette gir seg utslag i generell gudstro, men også i

religiøs aktivitet som bønn og kirkegang. Samtidig er andelen av dem som betegner seg som ikke-religiøse, i fremgang.

Vi presenteres stadig for resultater fra ulike meningsmålinger, og ofte spriker resultatene i ulike retninger. Det er også en kjent sak at

svarprosentene kan variere sterkt avhengig av hvordan spørsmålet er stilt, og hvilke svaralternativer man hadde å velge mellom. En fristes derfor til å ta slike resultater "med en klype salt", som en kirkelig kommentator uttrykte det i Vårt Land forleden.

Det spesielle med denne undersøkelsen er likevel at den er gjennomført på tre ulike tidspunkter, nemlig i 1991, 1998 og 2008. Mens det er vanskelig å sammenlikne ulike undersøkelser med hverandre, er det noe helt annet når man har gjort den samme undersøkelsen på ulike tidspunkter. Man får dermed ganske pålitelige indikasjoner på utvikling over tid.

Den internasjonale undersøkelsen som de norske tallene stammer fra, er gjennomført av *International Social Survey Programme (ISSP)*. De gjennomfører hvert år en stor internasjonal undersøkelse i mer enn 40 land, med vekslende temaer, herunder religion. Når det samlede materialet fra 2008-undersøkelsen foreligger, vil man kunne gjøre interessante sammenlikninger av religionens stilling i en rekke ulike land.

Det som gjør de foreløpige dataene fra den norske delen av undersøkelsen så interessante, er at de gir kunnskap om utviklingen i en periode på 27 år. Fordi undersøkelsen er gjort på samme måte hver gang, er det sannsynlig at tallene gjenspeiler en reell utvikling i befolkningen.

Den måten man i undersøkelsen har stilt spørsmål om gudstro, med mange ulike alternativer, gir en forholdsvis høy oppslutning om gudstro, høyere enn i mange andre undersøkelser. Det mest interessante er derfor den samlede tilbakegangen, fra 78 prosent i 1991 til 68 prosent i 2008. Samtidig har andelen av dem som sier de ikke tror på Gud, vokst fra 12 til 18 prosent. Troen på et liv etter døden har gått ned i samme periode fra 50 til 42 prosent. Når det gjelder bønn, har andelen av dem som ber minst ukentlig, gått ned fra 25 til 20 prosent. Andelen av dem som sier de har bedt aftenbønn med et barn i løpet av siste år, har gått ned fra 26 til 20 prosent. En forholdsvis dramatisk endring er at mens det i 1991 var

12 prosent som oppga at de deltok ved gudstjenester eller andre religiøse møter minst en gang i måneden, var i 2008 det tilsvarende tallet 8 prosent. Det betyr at en tredjedel av dem regelmessige kirkegjengerne har blitt borte i løpet av 27 år, eller i alle fall begynt å gå langt sjeldnere.

Dataene i religionsundersøkelsen handler om den norske befolkningen som helhet, ikke bare Den norske kirkes medlemmer. I hvilket omfang de tendenser som er avdekket også gjelder for kirkemedlemmene, får vi et klarere bilde når man gjentar medlemsundersøkelsen fra 2000. En kan heller ikke uten videre sette likhetstegn mellom utviklingen for religiøs tro generelt og utviklingen for kristen tro i en mer kvalifisert forstand. Det er likevel ikke til å komme fra at resultatene fra undersøkelsen i stor grad angår Den norske kirke, både fordi en stor del av dem som har svart, er kirkemedlemmer, og fordi den generelle utviklingen i det norske samfunnet på ingen måte er kirken uvedkommende. Tallene sier strengt tatt bare noe om utviklingen fram til i dag, ikke noe om årene som kommer. Men vi må være forberedt på den svært sannsynlige mulighet at det her handler om en utviklingstendens som vil fortsette.

Undersøkelsen er etter min mening viktig for kirken fordi den ettertrykkelig setter spørsmålstegn ved to populære forestillinger som har festnet seg de siste årene, også i kirken. Den første forestillingen er at sekulariseringen i samfunnet har stoppet opp, og at vi går inn i en tidsalder med mer tro og mer religiøsitet. Det er utvilsomt riktig at religion har blitt mer synlig i de siste årene, og at det er lettere å diskutere religiøse spørsmål i offentligheten. Det betyr likevel ikke at oppslutningen om religiøs tro og praksis i befolkningen har økt; den er tvert om i tilbakegang. Tesen om sekulariseringens død er høyst overdrevet. Kirken må forholde seg til et voksende antall mennesker uten særlig forståelse for religiøs tro. Det betyr ikke nødvendigvis at de er fiendtlige til religion, mer at de er preget av en religiøs analfabetisme.

Tro må skapes ved at kristen kunnskap formidles, ved at man argumenterer for troens sannhet, og gjennom kristne fellesskap der troen leves ut.

Den andre forestillingen som undersøkelsen kan bidra til å rokke ved, er overbevisningen om at den høye oppslutningen om folkekirken vil holde seg i overskuelig framtid. Tross store endringer i det norske samfunnet har oppslutningen om Den norske kirke holdt seg bemerkelsesverdig høy, når det gjelder både medlemskap og bruk av kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon og begravelse. På 1990-tallet hadde vi til og med en oppgang i dåpstallene, en oppgang som imidlertid viste seg å være forbigående. Ser en kirkestatistikken i det samme tidsperspektiv som religionsundersøkelsen, kan en se en klart fallende tendens i de fleste tallene. Det er ikke vanskelig å tenke seg en sammenheng mellom kirkestatistikken og de tendenser religionsundersøkelsen beskriver: Når den generelle oppslutningen om religiøs tro faller, blir det også færre som opplever bruken av religiøse ritualer som meningsfull.

Når man konfronteres med tall som dette, bør man verken forsøke å fornekte dem eller henfalle til kirkelig depresjon. I stedet bør de være et bidrag til kirkelig realitetsorientering og strategitenkning. Tallene viser oss at verken tro eller kirketilhørighet er noe som kan tas for gitt. En ren vedlikeholdsstrategi, der en klamrer seg til gamle posisjoner, vil garantert føre til videre tilbakegang. Kirken bør i stedet

være preget av en offensiv og misjonarisk holdning, der tro ikke bare er noe som skal bevares, men skapes i møte med nye mennesker og generasjoner. Dette stiller nye krav til kirkens kommunikasjon, der man ikke kan nøye seg med å tale om troen som om alle vet hva den inneholder, men der man stadig må formulere og formidle innholdet i troen. Tro må skapes ved at kristen kunnskap formidles, ved at man argumenterer for troens sannhet, og gjennom kristne fellesskap der troen leves ut. Trosopplæringsreformen er et uttrykk for at Den norske kirke langt på vei har tatt denne utfordringen på alvor, samtidig som det fortsatt er et stykke å gå på andre områder.

I en tid der rammebetingelsene for kirkens virksomhet forandres, er det viktig at man ikke lar sin selvforståelse avgjøres av disse rammebetingelsene. Uavhengig av om man er en majoritetskirke eller en minoritetskirke, befinner seg i framgang eller tilbakegang, er det kallet fra kirkens Herre som må være det avgjørende for kirkens identitet. Bare ved å vite hvem man selv er, kan man være relevant for den tid man lever i.

Bare ved å vite hvem man selv er, kan man være relevant for den tid man lever i.

HARALD HEGSTAD
harald.hegstad@mf.no

Nødvendig å knytte an til menneskets åpenhet for Gud

AV TORE LAUGERUD

Artikkelen knytter an til en samtale med Torleiv Austad om menneskesynet i betenkningen "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" (se LK 22/2008 og 1/2009). Jeg vil her utdype mine synspunkter på enkelte punkter.

Erfaringen

Jeg ser positivt på Austads ønske om å fornye kristen spiritualitet og hans uttalelse om at "kirken har en besøkestid som ikke må skusles bort". Da betenkningen kom, vakte den håp i mange kretser. Reaksjonene fra det kirkelige etablissementet ga imidlertid lite næring til håpet. Et kritisk motspørsmål: "Finnes det egentlig en åndelig lengsel?" dominerte mediaoppslagene. I dag ser stadig flere at lengselen etter en åndelig virkelighet rører seg både i kirken og i samfunnet for øvrig, og de ønsker å møte denne. Men det er ulike vurderinger av antropologien og syndsforståelsens betydning. Dette trer etter hvert fram som en av de viktigste teologiske utfordringene i vår tid. Austad mener det foreligger en reell uenighet mellom oss, som "stikker i synet på gudbilledligheten". Jeg tror det er viktig å rette oppmerksomheten mot de *referanserammene* våre ulike posisjoner spiller.

Kristen teologi må tilkjenne erfaringen vital betydning. Den springer ut av erfaringen av Jesu oppstandelse og fortsatte nærvær gjennom Den Hellige Ånd. Før teologien ble en akademisk disiplin, var den knyttet til klostrene og til

bønnen. Kirkens store teologer reflekterte teologisk over de erfaringene de gjorde i en levende *dialog med Gud*. Gjennom *bønn* og *kontemplasjon* lærte de å kjenne en større fylde av hva som bor i mennesket og i Gud. Skriften og tradisjonen ga begrunnelse og ledetråder i bønnen. Samtidig ble deres erfaringer i bønn en nøkkel til forståelse av skriften og kunne gi korrektiv til dominerende kirkelig tenkning og praksis.

Ut fra kristen skapertro må også dialogen med det skapte betraktes som en kilde til innsikt. Gud virker ikke bare i det gjenfødte menneske, men i hele virkeligheten. Undertegnede har lært viktige ting om mennesket - og om Gud - gjennom samtale med både kristne, "førkristne" (på Madagaskar) og "etterkristne" (ny-åndelige), for å benytte Austads terminologi. Akademisk teologi har alltid stått i dialog med filosofien gjennom studiet av tekstlige og historiske kilder. I dag utfordres den til å styrke *dialogen med alminnelige menneskers livserfaringer* gjennom å åpne for samfunnsvitenskapene. Også det øvrige skaperverket taler. Når mennesket lytter til *naturen*, forteller den noe om Gud, om mennesket og om den store, felles livssammenheng. Urfolks erfaringer har vært viktige for å åpne dette teologiske perspektivet.

Mennesket er et relasjonelt vesen, skapt i den treenige Guds bilde. All vår innsikt formes av *de erfaringer vi gjør i våre relasjoner*. Derfor

vil teologi alltid være en funksjon av ulike betingelser som finnes i samtidens kultur og samfunn. Men kristen teologi skjer også på basis av, og i dialog med, *teologiens skriftlige kilder og med kirkenes fellesskap* samlet om ord og sakramenter til gudstjeneste. Tidens dreining mot subjektet innebærer at en teologi som ikke kommer til rette med allmenne livserfaringer, risikerer å miste sin relevans og bli uaktuell.

Austad gjentar sin påstand om at betenkningen "er basert på en idealistisk antropologi med røtter tilbake til kulturprotestantismen". Det er grunn til å spørre hvor egnet slike rubriseringer i seg selv er til å gi innsikt. De benyttes gjerne for å karakterisere andre - sjelden for å angi egen posisjon - og fungerer ofte som sperrer eller begrensninger i forhold til å vinne ny eller utvidet innsikt. Jeg har tatt til orde for at kirken re-viderer (= gjen-ser) sitt menneskesyn, slik dette er bevitnet i skriften og i kirkenes *store* tradisjon. Jeg ser ingen holdbar begrunnelse for å begrense perspektivet til deler av den vestlige kirkes tradisjon og til den siste fjerdedelen av kirkehistorien. Jeg har redegjort åpent for hvor jeg henter mine viktigste kilder. For å forstå betenkningen må man lete i disse.

Lengselen

Austad tolker meg slik at det er "fullt mulig for mennesket gjennom sin lengsel etter Gud å finne ham både i skaperverket og i frelsesverket". Det er misvisende. La meg bruke Skriften som vindu. I Matt 2 hører vi om noen vismenn som under utøvelsen av sin astrologiske (= "ny-åndelige") praksis oppdager en stjerne som forteller dem at en frelserkonge er født. Teksten kan neppe forstås annerledes enn at de får en åpenbaring som er ekte, dvs. av Gud. Men deres respons på denne åpenbaringen leder dem ikke uten videre til Gud. *Deres lengsler driver dem til oppbrudd*. Men de begir seg til Jerusalem. Der blir det klart at de har gått feil. *Skriften åpnes*, og de får høre at det er til Betlehem de skal. Da går de dit - og finner Gud.

I dag møter vi nyåndelige og mennesker som tilhører andre religiøse tradisjoner som forteller om spesielle åndelige erfaringer. Det er liten tvil om at mange av dem opplever ekte åpenbaringer. Lengselen får dem til å

søke. Men ofte søker de på feil sted. Vi hører mange historier om hvordan de litt etter litt ledes til å lese i Bibelen eller til å oppsøke kristne. Veien til "Betlehem" er ofte lang. For å finne fram trenger de kristne som tar deres erfaringer på alvor, og som kan vise vei i et ukjent landskap. Jeg har aldri ment eller sagt at det er "fullt mulig for mennesket gjennom sin lengsel etter Gud å finne ham". Men jeg tror det er fullt *mulig for Gud å bruke alle menneskers lengsel* som et redskap til å føre dem nærmere ham.

I følge Austad definerer jeg "den åndelige lengsel som selve drivkraften i skaperverket og i frelsesverket". Det er ikke riktig. Jeg karakteriserer *Guds lengsel etter mennesket* som drivkraften i skaperverket og i frelsesverket, ikke menneskets (åndelige) lengsel etter Gud. Jeg ser Gud som opphavsmann og fullender av alle ting. Men bønnens erfaring er at Gud handler i kommunikasjon og samspill med mennesket. I denne kommunikasjonen er lengselen sentral. Jesuitten Gerard Hughes' bruker følgende bilde: Hvis vi sammenlikner det kristne livet med å gå i tau med Gud, så er "menneskelig lengsel «tauet» som knytter oss til Gud". Konteksten for dette utsagnet er det gjennfødte menneske. Men lengsel er ikke knyttet eksklusivt til dåpen og troen. Den er en antropologisk realitet.

Austad mener at man kan ikke definere enhver form for åndelig lengsel som en lengsel etter den kristne Gud. Denne posisjonen kommer han til ved å orientere seg ut fra lengselens bevisste innhold. Men lengsel har ikke nødvendigvis et bevisst innhold. Den er primært en *drivkraft*, noe som *beveger* mennesket. Arnold Eidslott sier det slik i et dikt:

En tyv har tatt det beste fra meg
og båret det langt bort han har tatt
det beste men jeg vet ikke hva det er
men at det er det beste vet jeg fordi
mine fylte hender ikke gir meg glede.

Mennesket har lidd et tap. "Det beste" er, ikke helt, men "langt borte" (fjernt). Mennesket vet ikke nødvendigvis hva det er, men det vet at det er noe essensielt, for surrogatene det fyller livet med, gir ingen tilfredsstillelse. At også Skriften tenker lengselen som bevegelse, ikke innhold, går fram av Rom 8,19. Ikke bare mennesket, men "*alt som er skapt*, venter med lengsel på at

Guds barn skal åpenbares i herlighet" (Rom 8,19).

Austad hevder at jeg nevner "både panteismen og reinkarnasjonstanken som eksempler på at Gud har nedlagt i mennesket en tørst etter evig liv". Det kan misforstås dithen at jeg oppfatter disse trosforestillingerne som uttrykk for Guds gjerning i mennesket. Poenget mitt er å se bakenfor trosforestillingene etter antropologiske mønstre. Jeg spør om panteisme kan være uttrykk for menneskets tørst etter guddommelighet (jf 2 Pet 1,4), og om reinkarnasjon kan ses som uttrykk for menneskets tørst etter udødelighet. Jeg utelukker ikke andre tolkninger. Reinkarnasjon kan for eksempel også uttrykke et rettferdighetsprinsipp. I kristen tro ivaretas dette gjennom forestillingen om dommens dag - koplet til Jesu stedfortredende lidelse. Reinkarnasjonsforestillinger koplet med karmatenking skaper en annen løsning: mennesket gjør selv opp regningen for sitt liv i det neste.

Ved å spørre, ikke etter *hva* ny-åndelige tror, men *hvorfor* de tror det, oppdager vi en felles, menneskelig grunn. Vi har de samme lengslene og søker etter svar som kan tilfredsstille de samme eksistensielle behov. Vi ser at også ny-åndelige tradisjoner kjenner ikke bare menneskets muligheter, men også dets begrensninger. Karmatenkingen er et eksempel på at det postmoderne mennesket har rom for "synden". Det selvransakende spørsmålet for kirken er hvorfor mange mennesker opplever denne tenkningen som et bedre svar enn kirkens lære om synd og nåde.

Synden

Et mulig svar kan være at de i kirkens forkynnelse om synd, og i møtet med kristne, opplever en "forakt for skapelsen". Den kan være kledd både i selvforakt og i nedlatenhet overfor andre. Austad spør: "Hvorfor det er så at en negativ holdning til synden åpner for «forakten av nesten»?" Spørsmålsstillingen ber om et logisk resonnement. Men utsagnet bygger på erfaring. I vår tjeneste i de ny-åndelige miljøene møter vi stadig mennesker som forteller at de opplever at kirkens tale om synd er krenkende og holder dem fast i det destruktive. De bærer ofte tunge byrder og ser seg om etter *støttende holdninger*. Mange finner

det i (de seriøse) selvutviklingstilbudene. Kirken må innse at ny-åndelige forståelsesformer fremstår som attraktive for mennesker i dag, fordi de uttrykker noe som svarer til postmoderne menneskers selverfaring.

Ikke få har erfaringer av maktmisbruk. Kirken er fremdeles en maktinstitusjon i samfunnet. Koplingen av makt og tale om synd er særlig vanskelig. Jeg etterlyser en større bevissthet om disse sammenhengene i kirken. Min påstand om at "erfaringen av undertrykkende kristne og en maktmisbrukende kirke er en av de viktigste grunner til at befolkningen i mange land i Europa nå vender seg bort fra den kristne tro og arv", bygger bl.a. på analysen i boka *The Origins of Christendom in the West*.²

I alle fall er det ingen tvil om at verden har blitt mindre hierarkisk, og vår tids store oppdagelse er *økologien*: Alt i tilværelsen henger sammen. Tolkingsrammer som plasserer mennesket i et hierarkisk system og i distanse til naturen og andre mennesker, svarer ikke lenger til det som fremstår som viktig.

Enda en allmennkulturell faktor er viktig. Vi lever i en tid med store identitetsbelastninger. Den enkelte mottar ikke lenger sin identitet gjennom tradisjoner og autoriteter, men må skape den selv i et stadig mer mangfoldig og differensiert samfunn. Relasjonsbrudd og omskiftninger bidrar til å hemme utviklingen av jeg-et og skaper grobunn for narsissismen. I en slik kontekst må forkynnelsen bidra til å skape et *jeg*, før dette *jeg-et* kan stilles til ansvar for sin synd. Når *jeg-et* først er bygget opp gjennom forkynnelse av mennesket som en skapning Gud gleder seg over (1 Mos 1,31) og gir sin kjærlighet (Sef 3,17), er en adekvat forkynnelse av synden av stor betydning for at mennesket skal komme videre.

Dette er ikke bare viktig i vår kontekst. Det speiler måten Jesus møtte mennesker på. Jeg velger fortellingen om *Jesus og den samaritaniske kvinnen* som modell (Joh 4). Fra dette evangeliet går linjen ubrutt over ørkenfedrene og inn i den ortodokse kirke. I den protestantiske tradisjonen er kvinnen "synderinnen ved brønnen". I den ortodokse kirke er hun en helgen, Fotini - hun som brakte evangeliet til samaritanene(!). Jesus begynner samtalen

med å *invitere henne til å tjene ham*: "La meg får drikke." (v 7) Ordene antyder at kvinnens tørst etter det levende vannet er en hemmelighet som begynner i Jesu egen tørst. Gud tørster etter menneskets nærhet langt mer intensivt enn vi noensinne tørster etter ham.

Det første Jesus ser, er verken kvinnens syndige liv eller det at hun tilhører de blandingsreligiøse samaritanene. *Han ser henne selv og inviterer til fellesskap* (v 9-12). Deretter *berører han hennes lengsel* og lokker fram tørsten etter (evig) liv (v 13-15). Først når dette er på plass, tar han opp hennes synd (v 16-19). Også her berører han dype menneskelige lengsler - lengselen etter renselse og helbredelse i sinnet. Men skammen og skylden er høye barrierer som blir vanskelige å overstige hvis ryggmarskoppfølelsen er fordømmelse. En forkynnelse av at synden skiller mennesket fra Gud, har for mange skygget for erfaringen av å være elsket av Gud og *kan vanskelig påberope seg evangeliens støtte*. Tørst møter tørst ved kilden. Om dette handler Joh 4.

Austad undrer hva jeg legger i at synden "speiler noe opprinnelig godt". Uttrykket er hentet fra Peter Haldorf i en gjennomgang av ørkenfaderen Evagrius. Jeg har ikke hatt anledning til å verifisere utsagnet i Evagrius sine skrifter. Selv ser jeg det i sammenheng med den dobbelthet som karakteriserer mennesket i all dets gjøren og laden. Mennesket strever etter livsopphold for seg og sine. Drivkraften er god, men synden bøyer den mot egoet og skaper grådighet og havesyke. Mennesket er ærgjerrig. Viljen er god, men synden bøyer den til egoet og skaper hovmod. Slik kunne vi fortsette på område etter område.

Hvorfor kontemplativ spiritualitet

Austad spør om Europa vil kunne "gjenkristnes om en fikk fullt gjennomslag for den kontemplative tradisjonens kjærlighetsspråk". Mitt svar er først og fremst at i stedet for å se på Europa som et kontinent som skal "gjenkristnes", velger jeg å se på det som et kontinent som trenger en *misjon* og *diakonal kirke som*, etter evangeliets eksempel, *møter alle mennesker med evangeliet*.

Derneft vil jeg si at vi befinner oss i en *ny situasjon*, på godt og vondt. Tidligere tider bygde på den forutsetning at det fantes

absolutte sannheter. Når "alle" var troende, var det ikke nødvendig for folk flest å bygge sin tro på kritisk refleksjon over egne erfaringer; troen ble tatt for gitt. I den store dekonstruksjonen som foregår, forsterkes menneskets søking etter mening, etter noe som kan gi stabilitet i en verden i stadig forandring. Surrogatene flourerer, og det er stort rom for gurulignende veiledere og ledere som lover trygghet. I et teologisk perspektiv kan denne søken bare finne sitt mål gjennom de *relasjoner* mennesket er satt inn i som skapning: til Gud, til hverandre og til det øvrige skaperverket. På dypet er dette en religiøs søking, en åndelig lengsel, som bare kan tilfredsstilles fullt ut av det mysterium vi kaller Gud, slik dette mysteriet erfares i hvert enkelt menneskes hjerte, sinn og sjel.

I en verden der både fravær av tro og et mangfold av tro har blitt en normal tilstand, har vi som kristne to muligheter. Den ene er å trekke seg tilbake til mindre og mindre gettoer av sanne troende som forsterker hverandres beleirede tro. Den andre er å gå til kristendommens hjerte, en erfaring i tro, håp og kjærlighet av at Jesus er min og verdens frelser, og at jeg ønsker å svare ham. M.a.o. et liv bygd på bønn. Den første muligheten betyr egentlig å binde sitt hjerte til andre sanne troende og ikke til Gud. Den andre muligheten er det eneste virkelig kristne valg.

I et pluralistisk samfunn, hvor tro er bare en mulighet blant mange, kan ikke klippen vi står på, være en annens erfaring - den må være vår egen. Jeg tror derfor at teologien med indre nødvendighet blir ledet tilbake til religiøse erfaringer som sitt eksistensgrunnlag. Jeg tror videre at fremtidens mennesker enten vil være ikke-kristne eller kristne gjennom sin egen erfaring av Gud som en virkelighet som åpenbarer seg, er nær og inviterer til fellesskap og kjærlighet. Inn i denne situasjonen tror jeg den kontemplative tradisjonen, i dens mange ulike utforminger, i stadig større grad vil bli erfart som attraktivt.

¹ Gerard W. Hughes: Gud i alt, Verbum 2003, s. 84-85.

² Alan Kreider (red), 2001. Sitert med tilslutning av Ove Conrad Hansen i Tor Hesselberg (red) *Kirkens framtid, framtidens kirke*, Luther 2006, s.16.

FRA BOKFRONTEN

Jens Olav Mæland:

Glemt av sine egne.

Rapport fra de kristnes situasjon i Det hellige land

Luther Forlag 2009

"Et under har skjedd! Endelig var Guds eget folk kommet hjem til sitt eget land!" Slik innleder forfatteren sin bok. Han hadde fått inntrykk av at de kom til et land som lå og ventet på dem. Det forfatteren ikke fikk høre, var at samtidig ble hundretusener av palestinere fordrevet fra sine hjem.

Boken er først og fremst et oppgjør med kristen sionisme. I Norge er denne representert gjennom organisasjoner som "Den internasjonale kristne Ambassaden". I USA regner man med at det er ca. 50 millioner som sympatiserer med og støtter kristensionismen. Disse har stor innflytelse på media og driver en utstrakt lobbyvirksomhet i amerikansk politikk. Ideologien har som mål å skape et stort Israel, for bare jøder. Dette skal omfatte hele dagens Israel, men også store deler av Jordan, Irak, Syria, Libanon og Egypt.

I boken tar forfatteren, som sagt, et tydelig oppgjør med kristensionismen, også den norske varianten. Forfatteren bekjenner at han selv har vært en del av dette. Han kjenner det

derfor fra innsiden. Forfatteren har sin bakgrunn i lekmanstradisjon og bedehus. Han regnes for å være en konservativ teolog.

Nettopp derfor er denne boken av stor interesse. Gjennom erfaringer og studier, gjennom møter med mennesker og gjennom refleksjon har han endret sine holdninger til den aktuelle konflikten mellom Israel og palestinerne.

Boken er balansert og kjemisk fri for antisemittisme. Men den lodder situasjonen på dypet. Han belyser dette på ulike måter. Den historiske gjennomgangen gir en god oversikt over utviklingen i området. Opprettelsen av staten Israel er én ting. Her skjedde det store overgrep mot den palestinske befolkningen.

Men særlig synes den onde sirkel og voldsspiralen å øke etter seksdagerskrigen i 1967. Han tilbakeviser israelsk propaganda. Og han tegner et tidsbilde som er dystert og sammensatt. Etnisk rensing og apartheid skjer i stadig økende grad. Palestinske israelere diskrimineres. Og gettostilstander hersker,

særlig i Gaza.

Et særlig fokus settes på de kristnes palestineres situasjon i Palestina/Israel. Det er disse som har vært glemt av sine egne. Deres situasjon er preget av enda større vanskeligheter enn de muslimske palestineres. De lever under krysspress fra både muslimer, jøder og vestlige kristne! Dette har medført en stor grad av emigrasjon. Er landet i ferd med å tømmes for kristne?

Hva med Guds utvalgte folk og løftene i Bibelen?

Også dette belyser han grundig i boken. Særlig tydelig er han på at løftene i Det gamle testamentet er oppfylt i og med Jesu komme. Han er også tydelig på at Jesus selv aldri talte om et land for jødene. Landløftene er ikke gjentatt noe sted i Det nye testamentet.

Dette innebærer at han mener vi bør stille de samme krav til staten Israel som til alle andre stater. Men det synes å være slik at å kritisere staten Israel er å kritisere Gud. For kristen-sionistene tror at det er Gud som styrer staten Israel.

Boken inneholder vitnesbyrd fra viktige kristne, palestinske ledere. Spesielt sterkt er det å lese fortellingen om erkebiskop Elias Chacour som flere ganger er blitt foreslått for Nobels fredspris. Fredsbevegelser er det mange av i Palestina/Israel, og de kristne kirkene er aktive for å finne veier til fred, rettferdighet og forsoning.

Boken er full av informasjon og reflektert kunnskap. Det den kanskje mangler noe av, er en litt mer journalistisk vinkling. Vi møter mange viktige saker, men få ansikter. Jeg savner noen beretninger fra palestinske flyktninger. Jeg savner noen fortellinger fra dem som valgte å reise, og fra dem som har valgt å bli. Jeg savner også noen fortellinger som kunne være med på å få oss kristne til å folde våre hender i bønn.

Men boken anbefales varmt. Og særlig til dem som har glemt sine kristne søsken i Palestina!

Oddvar Tveito

SØNDAGSTEKSTEN

Kjell A. Skartseterhagen, Astrid Sætrang Morvik og Torbjørn Holt

5. søndag etter pinse

5. juli 2009

1.Mos 4,8-15 (Kain og Abel) . Matt 7,1-5 (Flisen og bjelken)

Prekentekest Jak 4, 11-12 (Loven og min neste)

Dagen.

Dagens symbol er korset, som et t-kors, med dommens vektskåler hengende på tverrbjelken. "Vi mennesker" legger gjerne mest tyngde i anklagens vektskål og er raske til å dømme andre (gjerne med "loven" i hånd/ånd) . Kristus har med korset konsentrert vårt fokus om tilgivelse og forsoning. Korsets tverrbjelke - den horisontale dimensjonen - lar seg ikke bikke. Tverrbjelken er fast til pålen, den vertikale dimensjonen, som går fra himmelen og ned i jorden. Det er Guds Sønn som har kommet til oss ned. Vår ondskap (den ene skåla) er ikke tung nok til å velte korset. Kristi forsoning (den andre skåla) er nok til å OPPVEIE all skyld. Ordet om korset er livets ord! Å kalle søndagen dømmesykens søndag blir for snevert - og for negativt sentrert. Bedre er det å fokusere søndagen som en dag hvor man overlater seg selv og andre til Kristi dom, Kristi kors og Kristi forsoningsverk.

Det er godt med en slik dag. "Vi mennesker" trenger nemlig en som ser våre liv utenfra. I møte med denne skarpsynte - han som kjenner mennesket og alt i mennesket - skjer det en renselse, en dom, ja, men med en

positiv følge. På denne dagen møter jeg blikket som gjennomskeer, ja, gjennomborer meg. Det er et kjærlig blick - et blick med lys i seg; - et blick som vil meg vel og gjør meg godt!

På den bakgrunnen blir ikke bare prekentekestens ord viktige - men også dens modus: Det er ord sagt i lidenskap, i vredessorg over menneskers hang til å dømme hverandre. Hør på meg, sier den som elsker og er kjærlighet: *"Tal ikke ondt om hverandre, mine brødre. Den som taler ondt om en bror eller dømmer en bror, han taler ondt om loven og dømmer loven! Men dersom du dømmer loven, da gjør du ikke hva den sier, men setter deg til doms over den. Det er bare en som er lovgiver og dommer, han som har makt både til å frelse og til å ødelegge. Men hvem er du som dømmer din neste?"* (Jak 4,11-12).

Preken eller åndelig veiledning (teksten).

Jakobs brev er som kjent ikke det som står høyest i kurs blant de nytestamentlige skrifter. Ikke bare Luther har bidratt til det. Brevet kom sent med i kanon. Den hollandske nytestamentleren A.F.J.Klijn sier i sin innledning til NT at dette slett ikke er overraskende i lys av brevets innhold. Det er nemlig ikke noe spesifikt kristent ved det! Form og innhold tar mye med seg fra parallell jødisk litteratur og fra ordsprogene. Adressaten kalles "de tolv stammer" (1,1) selv om de helt sikkert er kristne (i de palestinske og syriske områder).

Forfatteren drar veksler på tradisjonelt etisk materiale. Det er ingen personlig henvendelse i form av hilsener i brevet og Kristi navn nevnes bare to ganger (1,1 og 2,1). Gud omtales i tradisjonelle jødiske vendinger (skaper, hellig, all godhets kilde, nådig, han som hører bønner, tilgir synder og dømmer (som her i 4,12 - hvis ikke verset nettopp henspiller på Kristus). Stilen er gresk ofte med retoriske spørsmål som skriveren selv besvarer. Dyder og laster personifiseres ofte (som når "begjæret føder synd" 1,15). Dette jødiske materiale, som stammer fra Jakob Jesu bror, ble antakeligvis redigert av en person som hadde gresk som morsmål og var vokst opp i et gresk kulturelt miljø (ifølge Klijn). Det er derfor også en misforståelse å forstå skriftet som et brev i tradisjonell forstand. Det er en serie med prekenere som står på egne ben og det overraskende uavhengige av hverandre. Jeg vil heller si (litt i tråd med trender i tiden) at det er en serie med åndelige veiledninger. Stykkene står så tydelig for seg selv at Klijn og Bibeloversettelsen fra 1978 (se overskriftene) avviker bare ett sted: Klijn lister vår tekst opp som en selvstendig preken "*Tal ikke ondt om hverandre*" mens O1978 har våre to vers som del av et større stykke, 4,1-12 : "*Hold dere nær til Gud!*". Jeg holder med Klijn.

Preken over en preken.

I Lars von Triers film "Breaking the waves" med Emily Watson (Bess) og Stellan Skarsgård (oljearbeideren Jan) sier Bess høyt i gudstjenesten (til den knallharde, totalitære og fundamentalistiske menigheten) at "Du kan ikke elske bokstaver - du kan bare elske mennesker". Replikken er et svar til en av menighetens eldste som forteller om sin kjærlighet til loven. Utbruddet fører til at Bess blir utstøtt fra fellesskapet. Når hun senere i filmen begravnes (Dvs: Det er bare sand i kisten fordi Jan har fjernet hennes lik), blir hun av presten "overgitt til helvete". Hennes egentlige gravferd skjer imidlertid fra oljeplattformen. Hennes legeme overgis Nordsjøen, og alle på plattformen hører klokkeklang fra himmelen. En sterk film om kjærlighet og kommunikasjon med Gud.

Jeg synes noe av tema ligger her: Kjærligheten til mennesker - min neste - og loven er uadskillelige. Den som taler ondt om en søster

eller dømmer henne dømmer loven nord og ned. Loven er på kjærlighetens side og det går ikke an å elske loven uavhengig av menneskene. Kjærligheten til loven, toraen, var fundamentet for all religiøs liv i Israel - derfor er prekenen her kraftig kost for alle som har sine røtter i dette miljø: Å sette seg til doms over loven er selve kardinalsypen. - Hvem er du som setter deg til doms over loven? = Hvem er du som dømmer din neste? - Teksten vitner om at loven fortsatt har sin viktige rolle i den kristne menighet - selv om prekenen like godt kunne ha vært holdt i en synagoge (se over).

Andre tekster til dagen fokuserer samme tema - og kanskje er det lov å blande disse litt inn for å få mer materiale til prekenen. Neste år vil vi ha "Kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd" (Johs 8 ,1-11) som tekst, og vi ser parallellen. Prekenen handle om aktuelle situasjoner hvor vi ser at kjærlighet til lover, bokstaver og regler, har gått foran kjærlighet til mennesker. Teksten har noe imperativt og lidenskapelig over seg. Dette modus kan også godt prege prekenen.

I klassisk kristen terminologi kan det uttrykkes slik: Det finnes en nådens dom etter at Jesus har oppfylt loven! Han feller nådens dom i kraft av sin forsoning! Hans forsoning blir oss til del gjennom forlatelsen av våre synder, ved ordet og ved bordet. Jesus har oppfylt Guds lov og båret syndens lønn i vårt sted. Derfor finnes en nådens dom som dømmer synden, men benåder synderen. Gud elsker verden. Han gir sin sønn for at hver den som tror, skal ha evig liv! Gud elsker menneskene!

Alt som skjer oss, kaller oss til besinnelse og til barmhjertighet; - til å be før en taler. I bønnen ligger freden med et menneske gjemt. Den som ber for en annen, stifter fred med det mennesket, og å tale ondt om vedkommende blir et uaktuelt alternativ. I denne fredsstiftning ligger også tryggheten: Vi er Guds barn av nåde og bare av nåde.

Salmeforslag.

569 Velsignet dag.

699 Som du dømmer, fær du dom.

389 Vær meg nær o Gud

710 Vi rekker våre hender frem

Nattverd: 657 Vi bærer mange med oss

703 Guds Sønn steg ned å tjene.

Apropos fra den svenske barokkpoeten Lars Lucidor (1669-70).

Olyckan växlar ju lijka med Lyckan,

Alt whad Begynsel haer ändas en gång;

Druckin Mann hafwer ej allestädz hickan,

Lust föllier Gråten, Gråt ändas i Sång;

Then som på Sanningen pekar med Stickan

Kan lel lätt falla frå Sanningens Spång.

Signa tur!

KJELL A. SKARTSETERHAGEN

Sokneprest i Nittedal

6. søndag etter pinse (Aposteldagen)

12. juli 2009

Prekmentekst: Luk 5,1-11

1 Mos 12,1-4; 1 Tim 1,12-17

Fisketur, ingenting er som fisketur!

Nei, jeg liker ikke å fiske. Det er kjedelig. Å sitte i båten og dra i et snøre er et dårlig alternativ til å ligge på stranda og lese en bok. Slik tenker jeg - i hvert fall hvis jeg har valget en doven sommerdag. Men hvis jeg likevel skulle bli med, og jeg opplever det som er målet for turen, at det plutselig nøkker til i snøret, og når jeg spent drar snøret inn i båten og får se at det glimter i sølv nede i vannet, da er det et kick som selv ikke en ordinasjonsgudstjeneste kan måle seg med! Og dersom båten mot formodning skulle bli full til ripa av sprellende makrell, da er det bare én ting som kan få meg til å forlate alt: at en enda større fangst venter et annet sted.

Noen detaljer til teksten

En god historie kan bli enda bedre, ikke ved å tilføye superlativer, men ved å løfte frem detaljer som gir et enda skarpere bilde av hva som skjedde. Her følger noen:

1. Beretningen starter i en folkemengde, men avsluttes med et personlig møte med en håndfull menn. Hvor ble det av folket? Gikk de hjem etter talen? Er det kanskje typisk at de virkelig avgjørende hendelsene skjer når folk flest ikke ser?
2. Fokus ligger på Simon. Når Jesus henvender seg til ham, er det fordi han trolig er kapteinen for båtlaget. Allerede i utvelgelsesøyeblikket ser Jesus en lederskikkelse i Simon. Når fortellingen når sitt klimaks i v. 8, kalles han ved sitt fulle navn; Simon Peter. Simon er fiskeren, bedre kjent som kirkelederen Peter. I det øyeblikk hvor alt er som mest dramatisk, identifiseres han som den ene og samme person.
3. Simon kaller Jesus for "Mester." At Jesus på forhånd har autoritet i Simons øyne, forstår vi når han mot bedre vitende kaster noten på Jesu ord. Når miraklet er skjedd, forstår Simon at Jesus er mer enn en mester. Nå kaller han Jesus for "Herre."
4. "Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann!" Hvorfor så opptatt av synd? Gir

denne reaksjonen en pekepinn om hva Jesu forkynnelse besto i, jf. "Guds ord" i v. 1? Handler det om at Gud ikke tåler synd, eller at "Guds rike" (4,43) ikke har plass til syndere? Det nærmeste vi kommer hva Jesu forkynnelse på dette tidspunkt i evangeliet faktisk besto i, er programerklæringen i 4,18-19 hvor han siterer Jesaja. Budskapet om glede for fattige, om fangers frigjøring, om blindes helbredelse og undertryktes oppreising har ingen referanser til synd. Så hvorfor blir Simon plutselig så opptatt av egen syndighet?

5. "Frykt ikke!" Jesus bruker samme ord som i andre åpenbaringsscener, eks. Luk 1,13.
6. Jesus trekker seg ikke bort fra Simon; tvert imot trekker han synderen inn i sin nærmeste krets og gjør ham til sin mest betrodde medarbeider.
7. "De forlot alt..." Selv om det er Simon som formelt er den eneste som er blitt kallet, identifiserer hele fiskerlaget seg med Simon og følger etter. Simons lederskap er med andre ord så etablert at det faller dem helt naturlig.
8. "De forlot alt..." Dramatisk i og for seg, men det er ikke her tyngdepunktet i teksten ligger. Hovedsaken er kallet til misjon i v. 10. (I. Howard Marshall, *The Gospel of Luke*, 199ff.)

Til dagen og prekenen

Aposteldagen handler ikke bare om prester, selv om det er lett å bli selvfokusert på en slik dag. Den gjenskaper hendelsene omkring kallet til de første apostlene. Den viser at de var mennesker med ulike gaver; noen var fødte ledere, andre fødte etterfølgere. Den viser at de første apostlene trodde Jesus ut fra hans rykte som taler og helbreder, og siden fulgte de etter ham ut fra overbevisning om at han var "Herre." Den viser også at Jesus søker sine nærmeste medarbeidere blant vanlige mennesker som er bevisst sin egen synd. Med andre ord: Denne teksten har et budskap til alle kristne, heldigvis.

Hva vil teksten gjøre?

Da Lukas skrev sitt evangelium, ville han underbygge og styrke troen hos Teofilus (1,3) - og alle andre likesinnede lesere. Troen på Jesus

er etablert, men hva fører den til hos de kristne? Fortsatt må kallet til å evangelisere - forkynne gledesbudskapet for fattige - lyde i menighetene. Det er ingen grunn til å sitte i ro. Budskapet må ut, og fangsten kan bli stor om man bare våger å ta Jesus på ordet. Noten må kastes, om nødvendig på dypt vann, også der hvor mulighetene til å få noe resultat ser dårlige ut. "På ditt ord vil jeg kaste noten." Når Simon kunne, han som var sliten etter nattens arbeid, så kan også vi. Den som følger Jesu ordre, vil oppleve overraskelser. Det er ikke det arbeidet du selv gjør, som er så strålende nødvendigvis, men det arbeidet *Jesus* gjør, bare vi er klare til å lyde ordre. Tekstens mål er altså å motivere til etterfølgelse av ham som er Mester over havdypene, fiskene, menneskene - men som trenger *våre* hender og føtter. Hvordan skal prekenen kunne gjøre det samme som teksten gjør?

Prekenen trinn for trinn

1. Jeg vil starte med å utdype bildet evangeliefortellingen gir oss. Jeg vil gjøre det skarperer så detaljene trer fram, jf. over. Jeg vil få fram den fortattede stillheten i det fangsten er berget i land, og Jesu ord bærer over vannet: "Vær ikke redd! Fra nå av skal du fange mennesker."

2. Hva tenker man i møte med en slik erklæring? Hva er *innvendingen* fra tilhørerne? For den *er* der, selv om den ikke høres. Kanskje setter Jesus selv fingeren på det ømme punktet: "Vær ikke redd!" Ja, jeg er redd. Jeg vet ikke om jeg tør. Hvordan skal jeg kunne bryte opp fra alt? Det neste skrittet i prekenen skal derfor handle om frykt for å leve ut troen, og lysten til å svare: "Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann."

3. Deretter må det komme et svar: Hvordan så Jesus på Simon Peter, og hvordan er det trolig at han ser på oss? Hvorfor diskvalifiserer vi oss selv til oppgaver i Guds rike? (Som en illustrasjon som i skrivende stund er blitt veldig aktuell: Menighetsrådet strever med å skaffe kandidater til høstens valg. Vi ringer rundt med telefonkatalogen som inspirasjonskilde. Vi har ikke andre krav enn medlemskap i kirken og aldersgrense 18 år. Vi får avslag på avslag. Først fra dem vi antar har en interesse for kirken, fordi vi kjenner dem som kirkegjengere. De færreste har tid, sier de. Dernest fra dem vi

anser som rimelig positive. De passer ikke til dette, sier de, for må man ikke være kirkegjenger? Må man ikke være rimelig kirkeinteressert? Kommer ikke folk til å se skrått på meg hvis jeg står på lista? Jeg er jo ikke så veldig kristen... "Gå fra meg, for jeg er en syndig mann..." Er det den gamle fiendens mantra "Du er ikke verdig!" som holder så mange borte fra en plass i Jesu følge? Mot dette mantraet må det settes inn et evangelisk motstøt: Jesus ber deg bli med! Han som kjenner deg, mener du kan brukes! Da *kan* du brukes, ja mer enn det: Da kan du bli hans nærmeste medarbeider!

4. Siste steg i prekenen er en appell til oppbrudd, og oppbruddet kan ha mange trinn. Det viktigste er oppbruddet fra ditt eget syn på deg selv som uverdig til oppgaver i Guds rike. Det er et ukristelig selvbilde som vi allerede i dåpen skulle ha kvittet oss med, den gang vi ble gjort til Guds barn. Å være Guds barn innebærer troen på at Gud er med oss med sin omsorg alle dager. I tillegg tror vi at vi er skapt i Guds bilde. Det innebærer at Gud har tiltro til at vi kan gjøre store ting på hans ord: "På ditt ord vil jeg kaste noten..." Så er det opp til Jesus å fylle den. Kanskje kan denne fisketuren bli riktig spennende likevel. God tur!

ASTRID SÆTRANG MORVIK
Sokneprest Grua/Harestua

7. søndag etter pinse

19. juli 2009

Matteus 5,20-24 (25-26)

Det synes som en uutryddelig forestilling blant folk flest og i media at Jesus er den milde (tolerante, myke, forståelsesfulle etc.etc.) mens Paulus og hele rekken av maktsterke mannfolk opp gjennom 2000 års mannsdominert kirkehistorie står for de harde, kantete og intolerante holdningene til alle mulige slags ting. Et problem med denne type historieforståelse er selvsagt at alle ting i fortiden måles opp mot en angivelig ufeilbarlig lakmустest: Det som til enhver tid er politisk korrekt i dagens samfunn.

Enhver seriøs historiker vet selvsagt at du ikke kan måle de politiske handlinger foretatt av en norsk regjering på 1930-tallet ut fra det som er dagens politiske krav og standarder i 2009. I enda mindre grad kan en selvsagt måle livet og politikken til for eksempel keiser Augustus eller keiser Hadrian (to av de mest "vellykkede" romerske keisere) ut fra de standarder vi måler president Barach Obama i dag. Likevel er det dette prosjektet man igjen og igjen gir seg ut på når Bibelens verden blir evaluert og applisert ut fra dagens standarder.

Det andre problemet med denne typen tilnærming (mild Jesus, hard Paulus) er at de som påstår at Jesus er mild, neppe kan ha tatt seg bryet med å lese evangeliene i nevneverdig grad. For eksempel dagens tekst, en i en rekke av knallharde, utfordrende og radikale tekster.

Jesus svinger piskan (eller sleggen) slag etter slag:

"Dersom ikke deres rettferdighet langt overgår de skriftlærde og fariseernes, kommer dere aldri inn i himmelriket." De udiskutable vinnerne i enhver konkurranse om religiøs rettferdighet på Jesu tid var de skriftlærde og fariseerne. De hadde selvsagt sine svin på skogen slik alle eliter til alle tider har hatt, men de var grunnleggende hederlige, moralsk bevisste, religiøst aktive, velstuderte og lærde og forsøkte etter sin aller beste evne - og den var ikke liten - å leve som de lærte. Fariseernes dårlige rykte er i stor grad ufortjent. Fariseerne har dårlig image i dag hos folk som er langt

mindre moralske og rettfærdige enn fariseerne var, fordi man misforstår Jesu kritikk mot dem. Problemet deres var ikke at de ikke levde moralsk, som de skal, men at de trodde at de dermed kunne løfte seg selv etter håret og inn i Guds rike gjennom moralsk fremferd. Der er Jesus kompromissløs: Skal du inn i Guds rike på den måten, må du være 100 prosent moralsk perfekt, vel og merke målt med Guds målestokk og ikke med menneskers målestokk. Det prosjektet skulle vise seg umulig for antikkens (og i og for seg dagens) fariseere.

Så viderefører Jesus argumentene sine og henviser til forbudet mot å slå i hjel. Jesus sidestiller så sinne og ubetenksomme skarpe uttalelser med drap. En ting er å sidestille iskaldt, beregnende, blindt hat med drap, men sinne? Ubetenksomme uttalelser? Ikke bare truer han implisitt med den tradisjonelle straff for drap: Steining, som er det domstolen tradisjonelt ville dømt en skyldig drapsmann til. Men konsekvensen av harde ord og sinne er noe langt mer alvorlig: Helvetes ild.

Og så til slutt: Vi skal forsone oss med våre medmennesker før vi bærer våre offergaver frem for Gud. Igjen trues med straff og dom.

Hvordan håndterer vi så i prekensammenheng denne type verbale haglskurer fra Jesus, i en tid hvor folk blir støtt på mansjettene av det minste politisk ukorrekte overtramp? Ved å forkynne det som er essensen i denne læren fra Jesus: Når kravene blir umulige, fullstendig umulige, slik disse og andre krav er, skal vi på den ene side og på det horisontale plan i forhold til medmennesker og verden, gjøre vårt ytterste for å leve opp til kravene. Samtidig skal vi på den andre side vite at fordi vi aldri kan leve 100 prosent opp til Jesu moralske krav, er vi 100 prosent avhengige av Guds nåde og tilgivelse. Effekten av Jesu spark i retning de religiøse elitene er selvsagt at alle sidestilles på det vertikale plan: I Guds øyne er storsyndere og religiøse verdensmestere av fariseertypen sidestilt: Begge er syndere og trenger Guds tilgivelse.

De spurte meg i går på Den norske klubbs 17.mai-middag om britiske parlamentarikere som har snytt staten for store pengesummer, kan komme til himmelen, og jeg svarte som en prest bør, at de må vi for Guds skyld håpe at de

kan, hvis de faktisk angrep på det de har gjort og ber om tilgivelse. Tilgivelsen åpner mange dører, den viktigste av disse er døren til himmelen.

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest i London

TEKSTKOMMENTAR TIL PRØVEMENIGHETENE

Harald Kaasa Hammer, Stephen Reid, Hilde Barsnes og Øystein I. Larsen

FORSLAGET TIL NY TEKSTBOK: FRA 5. TIL 7. SØNDAG I TREENIGHETSTIDEN

5. søndag i treenighetstiden, andre rekke

5. juli 2009

Ordspr 7,1-3 Ta vare på mine ord

1 Kor 3,10-15 Grunnvollen og byggverket

Matt 7,21-29 Falske disipler og huset på fjell

Poetisk tekst: Salme 33, 18 / 19 / 20 Omkved: v 5b

Fortelling: Matt 18,12-18 Sauen som gikk seg vill, en bror som synder

eller Jona 1,1-2,2;11-4,11 Jona-fortellingen

Inngang i tekstene

Flere av tekstene denne dagen er hentet fra 9. søndag etter pinse i nåværende tekstbok.

I første rekke advares vi mot selvbestaltede og falske profeter. De fantes både i gammeltestamentlig tid, på Jesu tid og i de første menighetene. Hvordan skal vi kunne vite hvem som er fra Gud? Det er avgjørende hvilken fullmakt de kommer med, og hvordan de forvalter den. Så skal og kan det stilles krav til samsvar mellom det de forkynner, og deres eget liv.

I tredje rekke formaner menigheten til å være lydhøre, til ikke å nedvurdere Herrens ord og heller ikke dem som forkynner det for oss. Ledernes kall og ansvar er faktisk så stort at de en dag skal gjøre regnskap for våre sjeler. Slik

en saueier leter etter sau nummer hundre, slik skal det være kultur i menigheten for å lete opp og hente inn den som velger synden fremfor fellesskapet.

I år leser vi andre rekke. Alle tilskyndes til å ta vare på Guds ord og binde seg til dem. De som har ansvar for å bygge menigheten, skal bygge på Kristi grunnvoll, og bygge videre med det kosteligste de kan bære frem. Jesus fortalte om en som bygger huset sitt på sand, og en som bygger på fjell. Begge to hører Jesu ord, men bare den som gjør etter ordet, står støtt når uværet setter inn. Han kjenner ikke den som driver på med urett.

Det er slektskap med andre dager som understreker Guds ord og ansvaret for å ta vare på det: Johannes-tekstene på Pinsedag, Treenighetssøndag med misjonsbefalingen, 16. søndag i treenighetstiden om et helt hjerte - og ikke minst Samannssøndagen.

Likt og ulikt

GT-teksten og evangelieteksten er de samme som på 9. søndag etter pinse i nåværende tekstbok. Men 1 Joh 4,1-6 om å prøve åndene er ikke kommet med i forslaget. Dette er beklagelig siden heller ikke 1 Kor 12,1-3 er med. Den nye epistelteksten er hentet fra 10. søndag etter pinse.

Se tekstgjennomgåelse i LK 11/2008.

På vei mot prekenen

Slik tekstene er avgrenset, og slik overskriftene står i Bibelselskapets utgave, legges det opp til å snakke om forkynnerne i første og tredje rekke og om den enkelte kristne i andre rekke. Men både epistel- og evangelieteksten i andre rekke er knyttet til lærerens ansvar, kanskje også GT-teksten. Tekstene får en annen farge dersom de forstås ensidig individualistisk.

Men det stilles krav om integritet til alle som har åpnet sitt liv for Herren. Det gjelder ikke én regel for en disippel og en annen for lærer. Denne søndagen knytter disippel og lærer sammen i ansvarlighet for Herren.

6. søndag i treenighetstiden / Aposteldagen, andre rekke

12. juli 2009

Jer 1,4-10 Gud kaller Jeremia til profet

Apg 20,24-32 Avskjedstalen i Milet

Matt 16,13-20 Peters bekjennelse

Poetisk tekst: Salme 40, 10 / 11 / 12 Omkved: v 9

Fortelling: Luk 5,1-11 Peters fiskefangst

Aposteldagen avslutter den første delen av treenighetstiden, som har tekster om disippeloppdraget og disippellivet. Fra 7. til 11. søndag i treenighetstiden har vi tekstgrupper som fokuserer på Guds vilje for livet i hans skaperverk - avbrutt av Kristi forklarelsesdag som er lagt til 8. søndag i treenighetstiden.

Inngang i tekstene

Tekstene denne dagen understreker at Gud utvelger og kaller medarbeidere til oppgaver i hans frelsesplan. Det er ikke kirkens påfunn å drive misjon; det er Gud som driver misjon!

I første rekke åpenbares Guds vilje og hensikt med Abrams ætt: De skal bringe velsignelse til alle folkeslag. Peter fortviler over seg selv i møte med Jesu makt til å samle fisk i garnet hans. Nettopp i denne situasjonen kalles han til å fange mennesker. Paulus presenterer seg for romerne med at han er kalt til apostel og til å føre mennesker av alle folkeslag til lydighet i tro.

I tredje rekke leser vi fra verdensmisjonskapitlet i Jesaja-boken. Fra en rik tjeneste med helbredelse i de store folkemengdene som søkte ham, gikk Jesus opp i fjellet med de tolv som han gjorde til apostler. De skulle være sammen med ham, de skulle sendes ut for å forkynne, og de skulle ha makt over onde ånder. Fra Apostlenes gjerninger leser vi hvordan Paulus anbefaler menighetstjenere og medarbeidere i hedningkristne menigheter, både kvinner og menn.

I år leser vi andre rekke, og starter med kallet til Jeremia, som unnskylder seg med at han er ung. Gud svarer som han svarte Moses: Jeg er med deg, og det jeg befaler skal du tale. I Milet holdt Paulus sin avskjedstale til de eldste i Efesus, et sterkt vitnesbyrd om det ansvar han hadde for å gi dem hele Guds ord. Ved Cæsarea Filippi, på grensen til hedningenes områder, bekjenner Peter at Jesus er Messias, og Jesus

gir grunnleggende oppdrag og løfter til Peter og kirken.

Det er nært slektskap med Treenighetssøndagen som innledet denne delen av treenighetstiden.

Likt og ulikt

GT- og evangelieteksten er de samme som i nåværende tekstbok. Teksten fra 1. Peters brev om det hellige presteskap er tatt helt ut av tekstboken. Det er betenkelig siden dette avsnittet har en viktig virkningshistorie i vårt land. I stedet er Paulus' avskjedstale i Mileet kommet inn, og den har også en viktig funksjon denne dagen.

Se tekstgjennomgåelse i LK 10/2008.

7. søndag i treenighetstiden, andre rekke

28. juni 2009

19. juli 2009

3 Mos 19,1-2.13-18 *Dere skal være hellige*

Rom 13,8-10 *Kjærligheten oppfyller loven*

Luk 6,27-31 *Elsk deres fiender*

Poetisk tekst: *Salme 119, 101 / 102 / 103 Omkved:*

v 105

Fortelling: 1 Mos 1,1-2,3 Skapelsesberetningen

eller 4. Mos 6,22-27 Velsignelsen

Fra 7. til 11. søndag i treenighetstiden har vi tekstgrupper som fokuserer på Guds vilje for livet i hans skaperverk. Tekstene belyser ulike livsområder: de nære relasjoner i hjem, familie og vennskap - og videre ut i arbeidsliv, samfunnsliv og rettferdig fordeling. Denne perioden avbrytes av Kristi forklarelsesdag 8. søndag i treenighetstiden.

Disse søndagene faller innenfor skolens sommerferie. Det har vært spørsmål om ikke tekstene om sommeren kunne tilpasses ferietiden. I tilfelle ville det berøre 13 søndager på grunn av påskens forskyvning, og det er 1/4 av kirkeåret! Nå er det ikke alle som reiser på sommerferie. Kirken må ikke legge forventningspress på dem som vil eller må være hjemme, ved å forutsette at "alle" er på ferie. Uansett er sommertiden for mange en tid med fokus på skaperverket og de nære relasjoner, og med ro til ettertanke om sin plass i arbeidsliv og samfunnsliv.

Inngang i tekstene

Tekstene denne dagen driver oss ut til våre medmennesker med evangeliet, med rettskaffenhet og kjærlighet. Vi utfordres både i vårt forhold til søsken og til dem vi føler ikke angår oss og til våre fiender.

I første rekke fokuserer tekstene på våre nærmeste. Budene er Guds veiledning for livet med våre nærmeste, så enkelt og så nært at vi skal slippe å lure på hva Gud egentlig vil. Åndens frukt bekrefter Guds vilje for samlivet: overbærenhet, vennlighet, godhet... Siden Gud er så interessert i våre nærmestes vel, er det om å gjøre å forsones med hverandre mens vi enda er på veien.

I tredje rekke må Jesus irettesette disipler som blir for ivrige, både de som vil iverksette dommen før tiden, og de som kommer med

overdrevne erklæringer på egne vegne. Han er også tydelig på at de må prioritere å være disipler. Epistelteksten understreker prioriteringen av evangeliet. Sammenstillingen av evangelieteksten og GT-teksten er en utfordring. Elia lot Elisja gå hjem og ta avskjed med sine foreldre, mens Jesus sa at den som ser seg tilbake, ikke er skikket for Guds rike.

I år leser vi andre rekke, om å elske våre fiender. GT-teksten formaner til å være hellige, slik Gud er hellig. Og så konkretiseres helligheten i å vise respekt for alle slags mennesker og elske vår neste som oss selv. Paulus understreker at budene sammenfattes i kjærligheten. Det betyr at vi ikke kan spille kjærligheten ut mot budene. Budene åpenbarer Guds kjærlighet. Det er et kjennetegn på kristen kjærlighet at den oppfylder budene.

Tekstene i denne perioden av treenighetstiden henger sammen i Guds gode vilje, og leder over i neste periode med tekster om livet i menigheten.

Likt og ulikt

GT-teksten er ny. Epistelteksten er hentet fra 10. søndag etter pinse. Evangelieteksten er også ny, bare ett av versene er med i nåværende tekstbok. Men parallellteksten Matt 5,43-48 finner vi på 14. søndag etter pinse. Se tekstgjennomgåelse i LK 13/2008.

HARALD KAASA HAMMER
hkhammer@online.no

I sin gjennomgang av tekstene i forslaget til ny tekstbok henviser Harald K. Hammer til tekstgjennomgåelser som har stått i tidligere numre av LK. For å lette arbeidet for de prestene som er med i forsøksordningen, trykker vi disse gjennomgåelsene her. Vær oppmerksom på at tekstgjennomgåelsen for 7. søndag i treenighetstiden gjelder en parallelltekst. Den er likevel tatt med, fordi den etter Hammers og redaksjonens mening er relevant også for den teksten som er satt opp for denne søndagen:

3. søndag i treenighetstiden

Prekentekest: Matt. 7.21-29

(Denne tekstgjennomgåelsen sto i LK nr. 11/08 som forberedelse til 9. søndag etter pinse)

Denne tekstkommentaren består av to deler - først en kommentar til prekentekest, dernest en gjengivelse av en moderne liknelse som kan brukes i forbindelse med forkynnelsen denne søndagen.

Da jeg studerte teologi, var det en del av oss studenter som var ute i vikarprestetjeneste på sommeren. Det var mange utfordringer ved å dra ut - så "grønne" som vi var. Hvem visste hva vi gikk til? En av de tingene vi visste om, men som like fullt var utfordrende, var alle de "vanskelige" tekstene vi skulle preke over, som sommeren er krydret med. Dagens tekst kan tilsynelatende være en slik tekst - men ved nærmere studium åpner teksten rike muligheter for forkynnelsen av evangeliet!

Teksten i sin kontekst

Teksten danner avslutningen av bergprekenen hos Matteus. Det er egentlig to avsnitt: v 21-23 og v 24-29. V 21-23 fungerer som en slags landing av bergprekenen, mens v 24-29 fungerer mer som en epilog der alvoret i å leve etter de ord som er talt, holdes frem.

Bergprekenen, som er den viktigste umiddelbare kontekst for vår tekst, omfatter mange temaer: Saligprisningene, lys og salt i verden, lovens oppfyllelse, drap og sinne, ekteskap og skilsmisse, ed og ærlighet, å gjengjelde ondt med godt, å elske sine fiender, ære av mennesker - ære av Gud, en bønneskole (Fader vår),

den rette faste, det udelte hjertet, om bekymring, døm ikke!, bønn og bønnesvar, den gyldne regel, de to porter og en utgreiing om falske profeter. Deretter kommer første del av vår tekst (falske disipler) og tilslutt epilogen om huset bygd på fjell, som binder hele talen sammen til et budskap som er ment å skulle etterleves: "Den som hører disse mine ord og gjør etter dem...".

Bergprekenen kan beskrives på mange måter. De som ønsker at kristendom i sin essens skal være læren om den rette moral, vil peke på at i bergprekenen finner man mer enn andre steder den rene kristne lære. For dem som heller mer i antinomistisk retning, er bergprekenen kanskje mer et uttrykk for et godt anliggende, men likevel livsfjernt. En slags mellomting må vel kalles den lutherske forståelsen av 'loven', der loven er ment å avsløre synden og derved drive til Kristus når man ser hvordan livet er stelt i forhold til hvilke krav Gud stiller. Bergprekenen har ofte vært forstått i et slikt perspektiv. Der legges lista slik at vi alle må klamre oss til nåden. Dagens tekst er i så måte et interessant studium.

De to omtalte delene av dagens tekst er tett knyttet sammen med temaet høre-gjøre. "den som gjør min himmelske Fars vilje [..skal komme inn i himmelen](v 21) og " Den som hører disse mine ord og gjør etter dem.."(v 24) Ut fra dette vil jeg ikke si at det er sammenhengen mellom liv og lære som er dagens tema, men sammenhengen mellom liv og Jesu lære. Der ligger en vesenlig forskjellighet som er nødvendig å betone. Ut fra dagens tekst utfordres vi som forkynnere til å få frem det budskap som Jesus fremhever, at Hans ord er det som skal finne vei inn i våre liv, våre hverdager og våre små og store livsvalg. I en relativiserende og synkretistisk betont samtid ligger det her en viktig utfordring i teksten. Lesetekstene hjelper oss i så måte. Selv om det i Jer 23 er snakk om 'falske profeter' og i og 1 Joh 4 er snakk om "Antikristens ånd" (og ikke falske disipler), så understrekes Guds suverenitet i begge tekster. Teksten i 1 Joh har fokus på at de kristne skal være våkne og skjelve hvem som er fra Gud og ikke. Felles for alle tre tekster for dagen er at noen (disipler eller falske profeter) bedyrer alt står rett til med Gud, mens det i virkeligheten slett ikke er slik.

Falsk

Det finnes noe som heter falske disipler. Det finnes mennesker som tror de blir frelst og kommer til himmelen, som tror at alt står bra til med dem, men som har en stor overraskelse i vente. Jesus må ha tenkt at det går an å forholde seg til Gud på en spesifikk måte som er grunnleggende gal. Å forholde seg slik må ha vært en reell mulighet for Jesu tilhørere - ellers ville han ikke advart dem så tydelig med denne fortellingen som eksempel. Eksplicit innebærer dette at noen mennesker - også de som selv tror de kjenner til Jesus, vil kunne få beskjeden: "Gå bort fra meg!" Dette er alvor - og det er noe av dette alvor som kommer frem i liknende tekster (som for eksempel Joh 15 - "bli i meg så blir jeg i dere" som ikke er en mild anmodning om livsynsmessig preferanse, men ut fra sammenhengen et spørsmål om liv eller død.)

Nåde.

Spørsmålet reiser seg ganske umiddelbart: Hvordan kan Jesus finne på å si noe sånt til noen?! Aller minst til noen som tilsynelatende hadde gjort 'så godt de kunne'. Dette spørsmålet lever blant tilhørerne etter at en slik tekst er blitt lest, og det må besvares. Ikke få må justere på sitt indre bilde av hvem Jesus er, og hva han står for, når Jesus blir en sentral person i domstekster med både et individuelt og et evighetsperspektiv. Likevel bør man etter mitt skjønn ikke la seg friste til å gå inn i omfattende utgreiinger om eskatologiske betenkninger. Heller bør man her gripe muligheten til å forkynne klart og sentralt om hva det kristne evangelium er. På hvilket grunnlag kan vi komme frem for Jesus: Hva er det som holder i møte med døden og evigheten? Det er ut fra dagens tekst IKKE alt det flotte vi har fått til, eller de mektige gjerninger i Jesu (eller hvem så enn skal være) sitt navn. Det er ikke all den godhet vi har fått til, som frelser oss. Hvis det hadde vært det så kunne vi likestilt den kristne tro med hinduismens tro på reinkarnasjon og karma. Der kan du bli frelst ut av reinkarnasjonens forbannelse ved å gjøre gode gjerninger og la være å gjøre onde gjerninger. Frelse blir da noe du etter atskillig anstrengelse klarer å få til. (Klarer du ikke "kravene", får du dårlig karma og rykker ned på rangstigen i ditt

neste liv). Slik er det jo med det meste av menneskelig religion. Du får igjen (med rente) for dine gode eller onde gjerninger. Det store skillet mellom den kristne tro og det meste av annet som finnes i verden, ligger i ordet NÅDE. Av sin nåde sendte Gud sin sønn til verden, av sin nåde bar Jesus våre overtredelser på seg opp på korset, av sin nåde har Gud gitt oss fri adgang til barnekår hos seg. Og nettopp det at i dåpen og troen må nåden tas imot og ikke presteres, ligger kjernen på svaret til dagens tekst. De falske disipler som kom til Jesus, hadde tydeligvis ikke vært i kontakt med selve kjernen i evangeliet, men hadde hatt atskillig tid til å være 'flinke' og bruke sin innsats på 'den gode sak'. Det at slik innsats også kan ha en høy åndelig/kristelig profil (som de tydeligvis hadde hatt) har ingen betydning. Jesus fremstår her som nesten firkantet knallhard: Det hjelper ikke uansett hvor mye godt du kan legge på bordet som "inngangsbillett" - har du ikke latt deg gripe av nåden i Jesus Kristus, så har du ingenting - da har du aldri kjent Kristus, og han kjenner ikke deg. "Men da skal jeg si dem rett ut: Jeg har aldri kjent dere. Bort fra meg, dere som gjør urett!" På den ene side er dette "hard" og krass tale; på den andre side er det en sterk tydeliggjøring av evangeliets kjerne. Den gode nyheten vi kan proklamere ut over forsamlingene denne søndagen, er: Jesus ønsker ikke at et eneste menneske skal behøve å høre de ordene. For den som har trådt feil i livet og syndet, for den som har brukt all sin energi på fasaden i stedet for et sant liv, for den som ikke tror på seg selv og knapt på noe annet - for alle oss mennesker av kjøtt og blod står Jesus der med åpne armer og ønsker å gi oss alt godt av tilgivelse, gjenopprettelse, mening og ikke minst et levende håp for fremtid og evighet. Dette er det grunnleggende perspektiv på dagens tekst som er umistelig.

Tro og Gjerning

Med det grunnleggende perspektiv på plass, kan vi også begi oss ut på mer ulendt terreng og søke etter hva Jesus ville si med at vi må "gjøre hans himmelske Fars vilje" og "høre Hans ord og gjøre etter dem". En (nesten) ulovlig snarvei her er å hoppe rett til Johannes 6 der vi finner ordene: "Da sa de til ham: "Hva

er da de gjerninger Gud vil vi skal gjøre?" Jesus svarte: "Dette er den gjerning Gud vil dere skal gjøre: å tro på ham som Gud har sendt." (Joh 6,28-29). Grunnen til at dette er litt for kjapt (utenom kanskje på en kort andakt på ungdomsklubben), er at det er ganske innlysende at når teksten står slik på tampen av bergprekenen, så refererer Jesus her eksplisitt til sin undervisning om hvordan vi på ulike måter skal innrette våre liv - i både mellommenneskelige relasjoner (ekteskap, fiender med mer) og i forhold til Gud (bønn, faste med mer). Her ligger det med andre ord opp i dagen å snakke om de to grunnleggende aspektene i den troendes liv: rettferdiggjørelsen (mottas utelukkende av nåde ved tro) og helliggjørelsen (der Jesu ord og Den Hellige Ånd virker i oss i en stadig vekstprosess). Oversatt inn i disse kategoriene sier Jesus at den som utelukkende stoler på helliggjørelsen som grunnlag for frelse og evig liv, har fullstendig misforstått. Like mye andre veien: Den som ikke er i helliggjørelsens prosess, hører ikke på Jesu ord og gjør ikke etter dem - og bygger dermed ikke sitt livshus slik Jesus forutsetter for sine etterfølgere. (Hvis ikke Herren bygger huset, arbeider bygningsmennene forgjeves. - Salme 127,1) Jeg tror dette lett kan åndeliggjøres slik at det får lite med våre faktiske liv å gjøre. Men Jesus sikter jo her til Bergprekenen som er (pinlig) konkret og hverdagsnær. Som evangelisk-lutherske kristne er vi opplært til å lukte lovisk forkynnelse på ti mils avstand. Det er derfor et reelt anliggende å poengtere hvordan dette med tro og gjerninger henger sammen. I denne sammenhengen fungerer loven som noe som hjelper oss til å leve etter Guds gode ordninger og vilje, men det er fremdeles ingen plass til noen merittliste. Det gode evangelium er og blir også denne søndagens hovedanliggende som vi har privilegiet av å forkynne til våre tilhørere med klar tiltale - ikke bare om-tale.

Fasade eller genuint liv?

Teksten i dag påpeker som nevnt forskjellen mellom fasadeliv og genuint liv. Som siste del i denne kommentaren vil jeg derfor gjengi en liknelse som jeg har hentet fra forfatteren Gordon MacDonald i boka "The life God blesses - Weathering the Storms of Life That

Threaten The Soul". Forfatteren anbefaler jeg for øvrig varmt - gjør et søk på for eksempel amazon.com.

Engang bygde en dum mann en båt. Hans ville at det skulle bli den flotteste, mest omtalte båten som noensinne hadde seilt fra havnen ved båtklubben der han var medlem. Derfor bestemte han seg for å ikke spare på noe, hverken i utgifter eller innsats.

At båtbyggeren kom til å bli kalt en dum mann, hadde verken med hans evne til å bygge eller arbeide hardt å gjøre. Det var heller ikke en referanse til hans personlighet, for han var en svært hyggelig og jovial mann. At han ble kalt en dum mann hadde å gjøre med visse kvaliteter ved hans person, usynlige kvaliteter kunne man si, som ingen i utgangspunktet kunne visst. Men å si noe mer om det er å foregripe historien.

Ettersom han bygde, så utstyrte den dumme mannen sitt fartøy med fargerike seil, komplisert rigging og behagelig innredning og utstyr i kabinen. Dekket var laget av det fineste teaktre, og alle taufestene var laget av høypolert bronse. I baugen, malt i bokstaver av gull, var båtens navn skrevet: *Persona*.

Mens han bygde *Persona*, kunne ikke den dumme mannen annet enn å fantasere over den beundring og applaus som han forventet å få fra båtklubbens medlemmer når båtens hans ble sjøsatt. Faktisk, jo mer han tenkte på lovprisningen som snart skulle komme, desto mer tid og innsats la han i de deler av båtens fremtoning som ville tiltrekke seg folk og høye beundringen.

Nå var det slik, og det kan i og for seg synes naturlig - fordi ingen kom til å se *Persona* sin underside, mente mannen at det ikke var stort behov for omtanke for båtens kjøll eller for den sak skyld noe som hadde å gjøre med ballast og vektfordeling. Erfarne seilere kan kanskje steile av å høre slikt, men husk at det denne båtbyggeren hadde i tankene var forestillinger om hvordan folk kom til å beundre hans båt - ikke båtens sjødyktighet. Sjødyktighet oppleves ikke så viktig mens båten ligger i tørrdokk.

En av de gangene han sto i en valgsituasjon i forhold til tid og prioriteringer, så tenkte han: "Hvorfor skulle jeg bruke tid å penger på noe som ingen ser? Når jeg hører på samtaler på klubben om båter, er det jo bare om de ting

som synes, man snakker om - jeg har aldri hørt noen beundre en båts underside. I stedet så føler jeg at mine yacht-kamerater virkelig synes at det som er verdt noe, er flotte seil, messingfester, kabinen, dekk, materialbruk og fart og seilevne som vinner søndagsregattan i klubben." Drevet av slik tenkning bygde den dumme mannen sin båt. Og alt som skulle synes for folk, begynte snart å glitre og skinne, mens det som ville være usynlig når båten gled ned i vannet, ble stort sett ignorert. Folk la ikke merke til slikt, eller kommenterte det i hvert fall ikke.

Og båtbyggerens mistanker viste seg å klaffe. Båtklubbens folk forsto seg på seil, rigging, dekk, messing og kahytter. Og det de så, lovpriste de. Han overhørte at folk hvisket at dette kom til å bli den flotteste båten i klubbens historie, og det ville nok lede til at eieren ble valgt til formann i styret. Han visste da at han hadde gjort de rette valg.

Dagen kom for jomfruturen.. Folk ved klubben møtte opp langs kaien. En champagneflaske ble knust ved baugen for hell og lykke, og øyeblikket kom for mannen til å seile.

Mens brisen tok hold i seilene og skjøy *Persona* stille ut far klubbens havn, så sto han ved roret og hørte hva han hadde tenkt seg i årevis: tilrop og lykkeønskninger fra misunnelige beundrere som sa til hverandre: Noe slikt har vi ikke sett her i klubben. Noen båter seilte opp langsmed ham, og de utgjorde en liten flåte av skuter mens de seilte ut mot utaskjærs farvann.

Snart var *Persona* bare en prikk i horisonten. Og da den begynte å rulle i havets dønninger, og vinden tok seg opp, grep mannen, som nå virket som alt annet enn en dum mann, roret med et fastere grep, og han var stolt. For en bragd! Han var grepet av en sterk følelse av at alt, båten, hans fremtid i klubben og til og med havet var under hans kontroll.

Men noen få nautiske mil ute blåste det opp til en storm. Ingen kuling - og slett ikke bare en frisk bris. Det var sterke vindkast og bølgehøyden økte raskt. *Persona* begynte å riste av kreftene, og vann skylte over dekk. Flere gale ting begynte å skje - og kapteinens fremtoning var ikke lenger den samme. Kanskje var han ikke havets Herre likevel.

Hvor var det blitt av de båtene som fulgte

ham utover - han så dem ingensteds hen. De var forlenget seilt tilbake til smulere farvann. Han hadde vært for selvopptatt til å merke det.

I løpet av minutter var *Persona* sine seil revet i filler, masten ble splintret, og riggingen lå spredt over hele båten. Teakdekket og kahytten fløt med vann. Og før han visst ordet av det, kom en bølge større enn noe den dumme mannen hadde sett, fossende mot ham, og båten kappseilte.

Så - kom noe viktig: mens de fleste båter ville ha rettet seg opp igjen, gjorde ikke *Persona* det. Hvorfor ikke? Fordi dens bygger, den veldig dumme mannen, hadde oversett betydningen av det som lå under vannskorpen. Det var ikke nok vekt der. I det øyeblikk en velbygd kjøll og riktig ballast kunne ha reddet båten, var den ikke der. Den dumme mannen hadde bare brydd seg om utseende og ikke med stabilitet og motstandskraft i de skjulte og usynlige steder der det faktisk gjelder når stormen kommer.

Videre hadde den dumme mannen så stor tillit til seg selv og sine seileferdigheter at han ikke engang drømte om at en situasjon som han ikke kunne håndtere, kunne oppstå. Derfor viste senere undersøkelser at det ikke var noen redningsutstyr ombord - livbåter, flytevester, nødradiosendere. Som et resultat av dårlig planlegging og blind stolthet ble mannen savnet til sjøs.

Det var bare da *Persona* ble vasket i land, båt-klubbens medlemmer fikk høre om dette. Sel - sa de: Båten mangler tilstrekkelig kjøll - det ser ut som det er langt mer vekt over enn under vannet. Og de sa mer: Bare en dum mann kunne laget en slik båt - enn verre seilt i en slik! En som bygger bare over vannskorpa, har ikke bygd en halv båt engang. Visste han ikke at havet er farlig? Visste han ikke at en lite seildyktig båt er en tikkende katastrofe? Så absurd at vi jublet slik vi gjorde!" Noen eldre medlemmer som overhørte dette, visket stille: Det var visst ingen som sa slike ting mens *Persona* ble bygd. Hva nytte har det å si slikt i ettertid?

Den dumme mannen ble aldri funnet. I dag, når folk snakker om ham, og det er sjelden - nevner de ikke den første suksessen da båten ble sjøsatt, men bare hvor dumt det er å legge

ut på havet med dårlige båter når storm blåser opp. Og slik ble eieren av *Persona* kjent som den dumme båtbyggeren. Ingen husket hva han het, lenger.

Er du ute etter å spørre etter meningen bak denne historien, vil svarene på spørsmålene dine komme trillende. Er du ikke det - er du kanskje en som drar ut og bygger en båt og kanskje kaller den *Persona*. Kanskje ulike versjoner av denne historien vil komme til å lyde:

En gang bygde en dum mann et hus.....

En gang bygde en dum mann en karriere

En gang bygde en dum mann et ekteskap

En gang bygde en dum mann et liv...

STEPHEN REID
Høyskolelektor

6. søndag i treenighetstiden /Aposteldagen

Prekentekest Matt. 16:13-20

(Denne tekstgjennomgåelsen sto i LK nr. 10/08 som forberedelse til 6. søndag etter pinse/Aposteldagen)

Hvem er du?

Går det an å vite hvem Jesus er? De må ha lurt veldig, de som var sammen med Jesus også. Er det han? Er han Messias? Hvorfor var det så mange som ikke trodde at Jesus var Messias? Disse spørsmålene har vi stilt oss mange ganger og til alle tider. Vi forsetter med å gjøre det. For det er jo noe vi dypest sett ikke helt får svar på, vi heller. Vi var der ikke å møte han, men jeg tror ikke det var noe lettere for disiplene heller. De hadde jo nesten hele det etablerte religiøse miljøet og ledelsen som stilte spørsmålsteget ved det de trodde på. På mange måter har vi det mye lettere nå, da det tross alt er mange som deler vår tro og overbevisning. Når Peter så tydelig bekjenner sin tro, sier Jesus til han at dette har du ikke kommet på av deg selv - dette er ikke noe du har bare av deg selv, men noe Gud har gitt deg. Det at et menneske som gikk midt i blant dem, også kunne være Guds sønn, er jo helt ubegripelig for tanken. Det å se Jesus som Gud handler om akkurat det at det er noe vi har fått, noe Gud har åpenbart for oss, en tro som er skapt i våre hjerter på han som sendte sin sønn til oss. Det vi også har, er fortellingen fra og om apostlene, om deres tro, og om hva de tenkte som levde tett på Jesus i alle disse årene, og det de lærte av ham, som de har gitt videre til oss. Aposteldagen er en dag for å trekke fram dette. Hva var det de så? Hva lærte de? Hvilken tradisjon er det vi står i? Hvordan kan det de så, opplevde og lærte sammen med Jesus, være til inspirasjon for troen vår og for tjenesten vår. Fortellingen om Peters bekjennelse er for meg av de sterkeste fortellinger i bibelen. Vi hører om Peter at han strever innimellom, han er redd, han fikser det ikke når Jesus blir tatt til fange og det sier helt stopp for han. Likevel har han også den sterkeste bekjennelsen vi hører om. Det er troverdig på grunn av alt det andre vi hører om ham også. Peter var den han var på godt og vondt, men han var ærlig og rett fram. Det beundrer jeg han for. Han fikk i oppdrag å

bygge en kirke som ikke dødsrikets porter skulle ha makt over, Jesu Krist kirke.

Teksten

Jesus og disiplene er kommet til Cæsarea Filippi. Denne byen ble gitt navnet Cæsarea til ære for Keiser Augustus, og Filippi for å skille den fra Cæsarea ved havet, som var mer kjent. Jesus spør disiplene hva folket tror og tenker om hvem han er, og med folket menes da alle, ikke de religiøse ledere spesielt. Det er tydelig at folket anser Jesus for å være viktig, siden noen tror han er døperen Johannes som har kommet tilbake, eller Elia som det var skrevet skulle komme tilbake, eller Jeremia, og at de ikke er sikre på hvem han er. Det kan virke som at ingen i folket tror at han er Messias. Det kommer først i Peters bekjennelse, og selv om det er han som fører ordet, snakker han nok for dem alle. Messias, den levende Guds sønn, han som skulle komme for å redde hele folket, han som kommer fra Faderen og er livets kilde. Jesus kaller Peter salig på grunn av denne bekjennelsen.

Kirken, den universelle og vår kirke er bygget på bekjennelsen av at Jesus Kristus er Guds sønn. Nøkler er et symbol på autoritet og ansvar. Peter fikk i oppgave sammen med apostlene å forvalte den myndighet Jesus har gitt Peter og oss gjennom å være Jesu Kristi kirke, og fortelle budskapet om Jesus Kristus til nye mennesker til alle tider.

Preken

En preken på aposteldagen kan gjerne innledes med noen ord om dagen og kirken. Apostel betyr utsending, og helt siden 300-tallet har 29. juni vært feiret som Peters og Paulus' dag. Vår aposteldag ligger nær opp til denne datoen. Tidlig fikk dagen preg av en slags kirkefest, fordi kirken er grunnlagt gjennom Herrens eget valg av sine apostler og bygget opp gjennom apostlenes virksomhet. Den liturgiske fargen er rød, Åndens og martyriets farge, og minner oss om at det har kostet å følge Jesus, og at apostlenes kraft kommer fra en kilde utenfor dem selv, fra Gud gjennom Den Hellig Ånd, Jesu nærvær i kirken og hos oss. Fokuset vårt bør være på dagens kirke og den inspirasjon vi kan finne hos apostlene, og at nå er det vi som står i rekken av de som skal

forvalte kirkens tjeneste og fortelle budskapet videre.

Alltid når jeg har lest denne bibelteksten, har jeg sett disiplene for meg, samlet sammen litt tilbaketrukket fra andre, kanskje for å ha et måltid. Praten går lett i mellom dem før Jesus stiller dem spørsmålet: Hvem sier folket at jeg er? En som spør sine venner, hva de hører der ute. Han får ærlige svar og spør dem så hvem de tror han er? Har de en annen oppfatning enn folket ellers, de som har levd og vandret med han? Jesus sier ikke mange ganger at han er Messias, og når det kommer frem, får de beskjed om å ikke fortelle det til noen. Det er mange som har prøvd å finne forklaringer på dette, et nokså fascinerende trekk ved Jesus. Midt i en tilsynelatende vanlig prat stopper det hele opp, og vi får høre disiplenes vitnesbyrd om hvem Jesus er; vi får høre bekjennelsen som er grunnlaget for hele vår kirke.

Jeg vil foreslå å fokusere på bekjennelse og utsendelse denne gangen. Litt fordi jeg tror ordet bekjennelse er litt fjernt fra oss, selv om vi hver søndag sier frem trosbekjennelsen. Hva er det egentlig, og hvordan er hver vår bekjennelse? Hvorfor blir vi nordmenn ofte så mumlende og blyge i møte med dette? Det ser ut til å ligge i kulturen vår. Hvilke utfordringer gir det oss?

På hvilken måte åpenbarer Den Hellige Ånd for oss at Jesus er Guds sønn, midt i alle våre spørsmål og liv?

Det kan også være en fin mulighet til å trekke fram noe av det spennende som skjedde rundt tilblivelsen av de oldkirkelige bekjennelser, og hvorfor vi har dem i den form vi har, i kirken vår i dag. Hvilken tradisjon er det vi står i tilbake til apostlene? Det er også viktig å legge vekt på at vi er utrustet og utsendt, og at vi kan ha frimodighet, slik apostlene hadde det. Nå er det vår tur i vår tid.

Teksten inviterer til flere innfallsvinkler, og her er to forslag:

En kan enten

1. Følge apostelen Peter frem til hans bekjennelse og trekke inn litt om aposteldagen
2. Hva betyr hans bekjennelse, og hvilke ringvirkninger har det fått for kirken og for oss som enkeltmennesker
3. Hva er en bekjennelse? Er det viktig, og

hvordan hører vår bekjennelse ut? Er vi stolte over å være kristne, eller skammer vi oss litt og mumler vår bekjennelse? Å, mumle er typisk norsk. Hvorfor har det blitt slik i vår kultur?

4. På hvilken måte er vi utsendt? Frimodighet i tjenesten.

Eller

1. Begynne med bekjennelsen om hvem Jesus er og gå litt i dybden på hva det betyr. På hvilken måte har bekjennelsen stått sentralt i kirken vår opp igjennom? Hvordan har de oldkirkelige bekjennelser blitt til? Hvordan kristne har kjempet for troen og bekjennelsen, at det har vært så viktig at en har vært villig til å dø for det?

2. Ta tak i folkets forvirring over hvem Jesus var, og hva det vil si for oss å bekjenne Jesus som Guds sønn, vår redningsmann

3. Noe den Hellige Ånd også må åpenbare for oss, ikke noe vi skjønner av oss selv

4. Inspirert og utsendt

Jeg foreslår at prekenen avsluttes med ordene fra Matt. 28.

Så sender han oss ut med den samme hilsen som han sendte disiplene ut med: Se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.

Gudstjenesten

Salmer å plukke fra: 331, 567, 745, 533, 063, 059, 549, 537, 535, 542, 80. Det er også en dag for å bruke den nikenske trosbekjennelsen og la gudstjenesten få et festpreg.

HILDE BARSNES
Sjømannsprest i New York

7. søndag i treenighetstiden

Prekentekest: Luk 6,27-31

(Denne tekstgjennomgåelsen er skrevet med utgangspunkt i parallellteksten Matt 5,43-48 og sto i LK nr. 13/08 som forberedelse til 14. søndag etter pinse)

Betraktning

Fiendekjærlighet.

Da må vi tåle å lide urett.

"Bare sjelden har jeg funnet kristne som er karakterisert ved at de tåler urett som bare rammer dem selv. Og med skam må jeg innrømme at jeg i alle de årene jeg har vært prest har vært flink til å forsvare meg og finne på unnskyldninger når jeg er blitt rammet av den smule urett jeg har måttet lide. Hardt prøvet har jeg ikke vært. Desto verre.

Kanskje var det de kristnes evne til å tåle urett som ga kristendommen den makeløse fremgang den hadde de første århundrer? Kanskje vi går inn i lignende tider?

Sikkert er at vi har mistet makten. Kanskje skulle vi gi slipp på retten også? Slik at folk bent frem kjente oss igjen på det at vi aldri kjempet for egen rett?"

(Alex Johnson: Veien er klar. Oslo 1984)

Å tåle den urett som kun rammer meg selv...(?)

Fiendekjærlighet er mer enn passivt å tåle.

Det er aktivt å ville. Og så å gjøre.

Handle. Handle som om?

Elske de elskverdige. Elske dem jeg kan fordra. Eller Elske de ufordragelige?

Vær fullkomne! Er det noe idealt?

Fins det noe mer uspiselig enn fullkomne mennesker? For ikke å snakke om dem som tror de er det?

Vi skal være snille, - men skal vi være dumsnille..(?)

"Hvis jeg en dag skulle bli slått i hjel av nazistene, så er det en ting jeg er redd for: At jeg i dette øyeblikk ville ønske Guds forbannelse over mine bødler - for så hadde de vunnet." (Martin Niemöller som fange i konsentrasjonsleiren i Dachau. Gjengitt etter E. Harbsmeier: At prædike for BØRN 2. Frede-riksberg 1999)

Kjærlighet er ikke gjengjeldelse, sier Jesus. Ikke et ekko blant mennesker. Kjærlighet er gjenskinn av Gud:

"Gud, du har elsket oss først, men vi taler om deg som om du bare hadde elsket oss først en gang i fortiden. I virkeligheten er det dag for dag, hele livet igjennom at du elsker oss først. Når vi våkner om morgenen og vender vår sjel mot deg, kommer du oss i forkjøpet - du har elsket oss først. - -

Det er ikke bare en gang at du elsker oss først.

Det er i hvert eneste av livets øyeblikk." (Søren Kierkegaard)

Teksten

I rekken av antiteser har Jesus nå kommet til det største bud, i alle fall det som er like stort: Nestekjærlighetsbudet.

Hos Lukas er behandlingen av dette føyd sammen med det som hos Matteus er det foregående avsnitt, Matt 5,38-42: Gjengjeldelsens lov, Luk 6,27ff.

I antitesene sprenges all rimelighet. Budene skjerpes uhyrlig, fra handlinger til holdninger, ja, til å være Gud lik i fullkommenhet.

43-44: Gjengivelsen av kjærlighetsbudet går ut over det siterte sted fra 3 Mos 19,18. Her påbys kjærlighet til nesten. Men det motsvarende, hat til fiendene, kunne sluttet ut fra f.eks. Sal 139,21-22 eller 5 Mos 7,2 og er funnet uttrykt i Qumran-tekster. Jesu gjengivelse av det dobbelte kjærlighet/hat-budet vakte høyst sannsynlig ingen motsigelse hos tilhørerne. Slik var de vant til å høre det.

Det tilføyde - som deg selv - er sløffet i vår tekst, kanskje for å få en klarere parallell med "hate deres fiender".

Begrepet *plásios* - neste var opprinnelig knyttet til folkefelleskap, vennskap og nabo-skap. Men kjærlighetskravet var allerede i GT strukket utover disse grensene - se påbudet om å bistå sine fiender i nød, 2 Mos 23,4-5 (Da som nå var det alminnelig plikt til å yte hjelp i trafikken, uansett hvem sjåføren var!) Jesus utvider nestebegrepet radikalt - se for eksempel Luk 10,25ff.36, helt i tråd med det avgjorte og myndige: Men jeg sier dere..

Bestemmelsen av kjærlighet konsentrerer seg klart om handlingene:

Elsk - velsign - gjør godt mot - be for. En nyttig og nødvendig korleksjon til vårt følelsesdreide kjærlighetsbegrep. Derved bestemmes også fienden først og fremst på handlings-

planet. Ikke dem som jeg har uvilje mot og ikke liker, men de som handler mot oss og forfølger og forbanner oss.

45: Som vår Far slik også vi, hans barn. Hans kjærlighet viser seg i hva han gjør. Han handler jo mot sine motstandere og fiender ved å la dem få del i de samme goder som sine venner.

46-47: Den kjærlighet Jesus etterlyser går utover den som synderne og de onde viser når de besvarer det gode med det gode. Faktisk er en ikke da lenger kommet enn det gamle gjengjeldelsesmønster som tidligere er avvist: Øye for øye, tann for tann, v 38. Kjærlighet for kjærlighet, avvisning for avvisning.

Da gir en jo bare lønn som fortjent. *-misthos* - lønn er viktig i Matteus-evangeliet, (5,12; 6,1-16; 10,41-42) i samsvar med den jødiske ramme for skriftet.

V 48. Her kommer den radikale oppsummering, kanskje ikke bare av vårt avsnitt, men av hele den foregående tale så langt. Jesus fører det hele inn i perspektivet til Gud selv, v 45.

Det særlige trykk som ligger på *dere* - blir borte i vår oversettelse - Så vær dere fullkomne - Jesu tale står i motsetning til de vanlige gjengivelsene av Guds vilje. Slik går også det som ventes av disiplene langt utover den rettferdighet som andre nøyer seg med.

- *teleios* - fullkommen, (hebraisk *tamim*) brukes til etisk beskrivelse av det hederlige og rettferdige menneske, 1 Mos 6,9, den helstøpte, 2 Sam 22,24ff. LXX bruker ordet i gjengivelsen av 5 Mos 18,13: Helhjertet skal du være i forholdet til Herren din Gud. I kravet om å være hellig som vår Gud er hellig, 3 Mos 19,2 (jfr 1 Pet 1,16), uttrykkes den samme tanke. På bakgrunn av de radikalisererte antitesene får dette en ny og forsterket klang, noe absolutt over seg. Fullkommenhetskravet er ikke bare et vakker ideal. Det er alvorlig ment.

Det er summen av lovens krav.

Om vi skulle styre denne siste antitesen inn i det praktikable spor, så tar avslutningen fra oss alle illusjoner: Vær fullkomne. Ikke bare så langt dere kan, og slik dere definerer det, men som vår himmelske far er fullkommen.

Prekenen

Dagens prekentekst handler om Kjærlighet - uten unntak.

Det kaller jeg kjærlighet.

Hvordan kan vi gjenerobre ordet kjærlighet?

At kjærlighet er mer enn sex, avsløres vel av de fleste.

Men at kjærlighet er mer enn å føle, oppleve gode følelser. Mer enn sympati. Det er lang vei hos oss.

Kjærlighet er mer enn romantikk og sympati. Kjærligheten er handling.

Grenseoverskridende handling

Hvordan kan vi gjenerobre kjærligheten?

Slik beskriver teksten kjærlighet, ved handling:

Elsk - velsign - gjør godt - be for.

En teologisk utdanning kan gi oss et komplisert forhold til Bergprekenen, der alle dens teologiske nøtter blir stående i sentrum. Den tale som priser de fattige i ånden, må ikke i utgangspunktet ta fra oss det umiddelbare og enkle møtet med Jesu ord. Himmelrikets nye disippelskap har til alle tider latt seg utfordre av disse tekstene. Av drømmen om det folk som fremstår som annerledes i denne verden, men også som det folk som på ny og på ny finner veien tilbake til sin Far i himmelen når avgrunnen avtegner seg foran oss. Det er en uoverstigelig avstand som avdekkes, når himmelrikets krav møter denne verdens kår. En verden der den absolutte kjærlighet kan føre til utnyttelse og undertrykkelse av den svake, og at uretten sprer seg i stedet for å drives tilbake.

Å elske alle mennesker er fra en side sett, det mest naturlige i verden. Ikke gjør det så vanskelig. La oss rett slett gjøre som han sier.

Det som gjør det til et problem, er jo at det fremsettes uten unntak.

Den nye etikk bygger ikke på hva mennesker har gjort mot oss. Det er rimelighet.

Den bygger på hva Gud har gjort mot oss. Han elsker oss uten forbehold. Det er den urimelige nåde. Fordi den er uten grenser, er disippelkravene uten de rimelige grenser.

Likevel: Jesu kjærlighet var ikke bare overstrømmende godhet. I sinne drev han uretten ut av tempelgården. Men den urett som rammet ham selv, måtte han tåle. For alles skyld: Stikk sverdet i sliren.

Prekenskisse

Bygget over NOS 728: Herre, du vandrer
Vi synger det inn vers for vers:

Vis du oss veien - Gi du oss vilje å gå den.

- *det er forsoningens vei.* (I en verden som skriker etter forsoning mellom bitre motsetninger - i vår nære krets og utover i en hel verden - er vi kalt til å følge han etter. Han skjelte ikke igjen når han ble utskjelt, 1 Pet 2,22. Korset er forsoningsmerket)
- *det er frihetens vei.* (Den tjenende kjærlighet som glemmer seg selv, gir en ny frihet.)
- *forbrødringens vei.* (En fremmed er en venn jeg ikke har møtt. Fremmedfrykt rir oss som en mare. Vi er søsken med samme far)
- *himmelens vei.* (Korset har åpnet veien helt fram. Det er den urimelige nåde. Korset betyr: Han elsker oss først. Se Kierkegaards betraktning. Han har gått foran. Det er ikke bare vår vei til himmelen. Det er himmelens vei til oss: Han elsket oss først. Vi følger ham etter. Målet er himmelen, jorden vår vei.)

Gudstjenesten

Kan noen gjøre et forarbeid - en skoleklasse, en gruppe satt sammen for anledningen av ulike personer fra lokalmiljøet vårt? Hvor er motsetningene her i vår bygd, i vårt samfunn og i vårt land og vår verden? Det fins gode grenser som skaper trygghet, og det fins farlige skiller som fremmer fordommer og uvitenhet. Tegninger, historier, bilder som kan brukes i kirkerommet og i gudstjenesten. Hva kan vi trenge her hos oss av forsoning og kjærlighet på tvers av grenser? Hva kan vi selv gjøre?

"Skal kjærlighet sin prøve stå, da må den til din fiende nå."

"Gjør vel mot dem som gjør ondt mot oss"
Litaniet/NOS 951

ØYSTEIN I. LARSEN
Biskop emeritus

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som sokneprest i Tønsberg domprosti med særlig arbeidsområde/tjenestested Stokke, Skjee og Arnadal sokn.

Stokke kommune ligger sentralt i Vestfold mellom byene Tønsberg og Sandefjord og har ca. 10000 innbyggere. Kommunen er i vekst, og det er en sammensatt befolkning. Stokke kommune har en lang kyststripe og er en blanding av landsbygd og småby.

Innen Stokke kommune er det tre sokn, Stokke, Skjee og Arnadal sokn. I inneværende menighetsrådsperiode (2006-09) gjennomføres imidlertid et forsøk med nyorganisering av de tre soknene til et felles sokn, Stokke sokn, med felles menighetsråd/fellesråd og med kirkeutvalg i hvert av de tre soknene. Forsøket er utvidet med to nye år og skal evalueres ved utgangen av kommende menighetsrådsperiode, i 2011.

Det avgjøres da om forsøket med ett sokn skal videreføres som fast ordning eller tilbakesføres til tidligere ordning.

Menigheten betjenes for tiden av sokneprest, kapellan, undervisningsleder, menighetspedagog, diakoniarbeider, kantor, kirkeverge, to kirkegårdsarbeidere, to kirketjenere og kontorarbeider. Ungdomsarbeider lønnes ved givertjeneste.

I tillegg kommer stillinger som prest og musikkarbeider i det såkalte "Vear-prosjektet" innenfor Stokke sokn, knyttet opp til en særlig

satsing rundt Vear arbeidskirke. Disse stillinger lønnes gjennom trosopplæringsprosjektmidler, givertjeneste og midler fra bispedømmet.

Det er p.t. stram økonomi i Stokke kommune, noe som også får konsekvenser for kirkens ansatte. Dette medfører en krevende situasjon, men staben er opptatt av å skape et godt klima for samarbeid, kreativitet og felleskap i møte med spennende arbeidsoppgaver. Staben er samlokalisert med kontorer i Rådhuset i Stokke sentrum.

Stokke kommune har fem kirker. Stokke kirke er en stor langkirke i murstein fra 1886 med ca 550 sitteplasser og med sentral beliggenhet i soknet. Kirkegård i tilknytning til kirken. Ved siden av kirken ligger et kapell som benyttes til mindre samlinger eller gravferder. I Melsomvik ligger en kirke som tidligere var bedehus, men som ble ombygget og vigslat på 1960 tallet. I boligområdet Vear, som grenser til Tønsberg kommune, ligger en arbeidskirke bygget i 1993 med plass til ca. 100 personer. Staben der jobber på tvers av soknegrenser og kommunegrenser, men er administrativt tilknyttet Stokke. Skjee kirke er en vakker middelalderkirke av stein med ca 250 sitteplasser. Nær kirken ligger "Skjeestua" med flotte menighetslokaler. Arnadal kirke ligger nær grensen til Andebu og er en hvit trekirke fra 1880 med ca. 280 sitteplasser. Her er nettopp innviet et flott nybygg i tilknytning til kirken. Det er regelmessig gudstjenester i alle kirkene. Prestene alternerer mellom kirkene.

Statistikken for 2008 viser følgende tall: Dåp: 87. Vigsler: 31. Gravferder: 78. Det ble holdt til sammen 117 gudstjenester i de 5 kirkene på søn- og helligdager, med totalt ca 12000 deltagere. Det legges vekt på et bredt og variert gudstjenestetilbud, og satsing på barnearbeid har også hatt høy prioritet, bl.a. i nært samarbeid med kommunens barnehager.

Undervisningsleder har hovedansvar for konfirmantarbeidet, men prestene deltar i undervisning og arrangementer. Det er seks barneskoler, to ungdomsskoler og to videregående skoler i kommunen. Samarbeidet mellom skole og kirke er godt.

Det er to institusjoner. Prestene har regelmessige tjenester på disse.

Menighetsrådet og staben har utviklet et strategi- og visjonsdokument som samles under visjonen: "*En raus Gud - en romslig kirke!*" Menighetens virksomhetsplan har bl.a. følgende hovedmål: - Bredt gudstjenestetilbud. - Stort mangfold i arbeid og aktiviteter. - Skape nye møteplasser for alle. Det legges vekt på godt samarbeid mellom kirke og organisasjoner, og mellom ansatte, råd, utvalg og frivillige medarbeidere. På grunn av mangfold og mange møteplasser har menigheten behov for gode og ryddige strukturer og tydelig lederskap.

Det søkes derfor etter en sokneprest som:

- har gode lederegenskaper
- har initiativ og evne til gjennomføring
- kan lede et variert gudstjenestetilbud
- kan være brobygger mellom kirke, organisasjoner og lokalsamfunn.

Erfaring fra stillingens arbeidsoppgaver er en fordel. Personlig egnethet vil vektlegges.

Tønsberg domprosti, som består av kommunene Stokke, Tønsberg, Nøtterøy og Tjøme, har til sammen 20 prester. Det legges vekt på en bevisst personalpolitikk og godt faglig fellesskap med månedlige samlinger. Prostiet har implementert ny Tjenesteordning, og soknepresten har derfor prostiet som tjenestedistrikt. Arbeidet er imidlertid organisert slik at tidligere Stokke prestegjeld er omgjort til et eget tjenesteområde. Alle prester i prostiet gir et definert antall enkelttjenester pr. år utenfor eget tjenesteområde til domprostens disposisjon. Soknepresten deltar i beredskaps-

turnusen for prostiet, med ca tre uker i året.

Det er ikke knyttet tjenestebolig med boplikt til stillingen.

Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV) og det forventes at den som tilsettes, er motivert for å gå i veiledning.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 sokneprest, lønnsnivå 53-75 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetting.

Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskaper.

Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet må begrunnes. Samlivsform kan bli tillagt vekt.

Opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til sokneprest Michael Onsrud, tlf. 33 29 50 86 / 90 88 13 64, domprost David Gjerp, tlf. 95 23 80 06, evt. Tunsberg bispedømmekontor, tlf. 33 35 43 00.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter

a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v.

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Bispedømmekontoret ønsker søknaden levert elektronisk via vårt elektroniske søkersystem. Se: Ledige stillinger under våre hjemmesider www.kirken.no/tunsberg eller www.kirkejobb.no.

Søknadsfrist 3. juli 2009.

Tunberg bispedømme

Ledig stilling som sokneprest i Drammen prosti, med særskilt tjenestested Konnerud sokn og Skoger sokn.

Konnerud menighet trenger ny sokneprest da vår nåværende går av med pensjon, og teamet av ansatte og frivillige medarbeidere ønsker en ny kollega og medarbeider velkommen! Vi ønsker en god forkynner, en sokneprest som har evne til å inspirere til frivillig engasjement, som har gode lederegenskaper, og som fungerer samlende. Menigheten trenger ny giv i ungdomsarbeidet og ønsker at den som tilsettes, fra Geistlig side kan bidra til dette.

Kirken og bydelene

Konnerud sokn og Skoger sokn utgjør det gamle Skoger prestegjeld som er den sydligste delen av Drammen kommune. Konnerud bydel har ca. 9 600 innbyggere (Konnerud menighet 7 960 medlemmer) og Skoger bydel ca. 2 640 innbyggere (Skoger menighet 2 269 medlemmer). Konnerud var hovedutbyggingsområde for Drammen i en del år - og har en overveiende yngre befolkning. Skoger er hovedsakelig en landbruksbygd. Konnerud sokn har 2 barneskoler og 1 stor ungdomsskole samt 5 institusjoner inkl. bo- og servicesenter (for eldre), psykiatrisk bo- og behandlingssenter og senter for døvblinde. Skoger sokn har 2 barneskoler og ingen institusjoner. Det er korte avstander i soknene, nærhet til store tur-områder, og kommunikasjonene til Drammen sentrum er gode.

Det er følgende kirker og bedehus i soknene: Konnerud kirke fra 1996 - en stor og multifunksjonell arbeidskirke, Konnerud gamle kirke fra 1858 - brukes til gudstjeneste i sommermånedene og til bryllup og gravferder hele året, Skoger kirke fra 1885, Skoger gamle kirke fra ca 1200 - brukes i sommermånedene, og Østre Skoger bedehus.

Teamet og prostiet

De to prestene har sokneprestansvar i hver sitt av de to soknene Konnerud og Skoger. Den stillingen som nå lyses ut, har sokneprestansvar i Konnerud sokn. Ellers er det ansatt kateket, menighetspedagog og diakon. Konnerud har kontor i full stilling, mens kontor i

Skoger har 80 % stilling. Kirketjener i Konnerud i 50 % stilling og i Skoger 25 % stilling. Teamet møtes jevnlig på menighetskontoret for Konnerud og Skoger i Konnerud kirke.

Fellesrådet har organisert felles administrasjon for menighetene i Drammen med bl.a. kirkebokføring, mottak av dåp, vigslar og gravferd på et felles kirkekontor i sentrum. Her har også menighetskonsulenter og personaleleder kontor, sammen med prost og kirkeverge. Prosten samler prestene i prostiet til morgnebønn og tekstgjennomgang hver uke, månedlige prestemøter, og studiesamvær.

Menighets- og tjenesteforhold

Konnerud har gudstjenester de fleste søn- og helligidager, mens Skoger har gudstjeneste annenhver søndag. Sokneprestene har hatt lik fordeling av tjenesteuker og faste kortdager. Sokneprestene har også delt ansvaret for institusjoner og skoler. I år har Konnerud menighet 103 konfirmanter med konfirmasjon i mai og Skoger 20 konfirmanter med konfirmasjon i juni. Begge sokn har foreninger for misjon. Konnerud har 2 barnekor, felles Ten Sing gruppe for Konnerud og Skoger, og Skoger har 1 voksenkor. Begge sokn har eldretreff. Det er menighetsbarnehage i arbeidskirken. Konnerud menighet har gudstjenesteutvalg, diakonitvalg, m.m.

Ansvars- og oppgavefordelingen prestene imellom, inklusive tjenester i prostiet ut over grensene for særskilt tjenestested, reguleres gjennom egen tjenestefordeling som avtales lokalt. Det vil ellers tas hensyn til egne evner og ønsker, samt de samlede ressursene i presteskapet i prostiet, når en fastsetter endelig plan for stillingen. Soknepresten deltar i beredskapsturnusen i prostiet.

Tunberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV), og det forventes at den som tilsettes, er motivert for å gå i veiledning.

Bolig og lønn m.m.

Det er ikke knyttet tjenestebolig med boplikt til stillingen.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0930 - sokneprest, lønnsspenn 53-75 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønn blir fastsatt ved tilsetting etter egen prosedyre.

Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskapet. Nærmere bestemmelser om tjenesteppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre.

Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet må begrunnes. Samlivsform kan bli vektlagt.

Målformen i prostiet er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Øystein Magelssen, tlf. 32 21 12 00 / 99 70 41 17, sokneprest Finn Kristian Marthinsen, tlf. 48 03 55 05, evt. Tunsberg bispedømmekontor, tlf. 33 35 43 00.

Tilsetning skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v.

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Bispedømmekontoret ønsker søknaden levert elektronisk via vårt elektroniske søkersystem.

Se: Ledige stillinger under våre hjemmesider www.kirken.no/tunsberg eller www.kirkejobb.no.

Søknadsfrist 3. juli 2009.

Bjørgvin bispedømme

Sokneprest i Bønes sokn med Bønes sokn og Storetveit sokn som tjenestested i Fana prosti.

Bønes ligger bare noen kilometer sør for Bergen sentrum, tilhører Fana prosti og har et folketall på vel 8 500, hvorav ca. 7 600 tilhører Den norske kirke. Bønes ble skilt ut fra Storetveit som eget sokn 01.01.2002. Stillingen vil være knyttet til Bønes sokn. Det ligger til stillingen å være med i Bønes menighetsråd.

Bønes har felles stab med Storetveit. Dette er med på å øke fleksibiliteten og oppfattes som en berikelse av både stab og menigheter. Til stillingen ligger sammen med de andre prestene å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger i både Bønes og Storetveit.

Bønes og Storetveit menigheter betjenes av to sokneprester, en kapellan, kateket og en soknediakon, Bønes sokn har menighetskonsulent i 50 % stilling, frivillighetskoordinator i 50 % stilling, kirketjener i 50 % stilling og organist i 83 % stilling, mens Storetveit sokn har menighetskonsulent i 50 % stilling, frivillighetskoordinator i 50 % stilling, kirketjener i 50 % stilling og organist i 87 % stilling.

Bønes er en aktiv og levende menighet. Visjonen vår er: "Bønes kirke: åpen, synlig og til stede". Menighetsarbeidet har blitt organisert og utbygget gjennom mange år, de første 20 årene av et frivillig menighetsråd. Bønes kirke er reist på dugnad for innsamlede midler, av bydelen og for bydelen. Dette gjør at mange også utenfor kjernegruppen føler et eierforhold til kirken. Menigheten er fortsatt preget av et stort engasjement og har over 200 frivillige medarbeidere.

Når byggetrinn to av kirken står ferdig i november 2009, vil Bønes kirke ha kontorplass til alle menighetens ansatte.

Menighetsrådet jobber med strategiarbeid for menighetsaktivitetene, med både kortsiktige og langsiktige mål for å sikre at menigheten er i tråd med sin identitet.

Menigheten har ulike utvalg - oppnevnt av velfungerende menighetsråd - som dåpsopplæringsutvalg, diakoniutvalg, kulturutvalg, økonomiutvalg, misjonsutvalg m.m. for å realisere de strategiske mål.

Av aktiviteter kan nevnes babysang, småbarnstreff, søndagsskole, minising, tria, SOS, speidergrupper, ungdomsklubb, tensing,

KRIK, bibelgrupper, kirkering, kulturkvelder, Åpen Kirke, Hyggetreff og et utbygget diakonalt arbeid. Bønes menighet driver egen barnehage. Ellers er der mange barnehager i begge menighetene. Kontakten med barnehagene er god. På Bønes er det to offentlige barneskoler som menigheten har et åpent og godt forhold til.

Ungdomsarbeidet er en viktig del av menighetsarbeidet. Storetveit og Bønes menigheter lønner sammen en 30 % ungdomsarbeidstillingsstilling og samarbeider om konfirmantoppbygget. Inneværende år følger 170 konfirmanter dette opplegget. Konfirmantarbeidet søkes integrert i menighetenes ungdomsarbeid som består av Bønes tensing (et flott tensingkor), Storetveit ungdomsklubb (med ca 140 medlemmer) og KRIK.

Både i Bønes og i Storetveit menigheter er det gode kollegaforhold og gode samarbeidsrelasjoner i staben. Det samme kan sies om prostiet. Prosten leder prestetjenesten i prostiet og ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene. Prosten kaller inn prestene til jevnligesamlinger for faglig utvikling, åndelig felleskap, orientering og drøfting. Prostiets prestefellesskap er sammensatt av prester i ulike aldre, fra de helt unge til dem med lang fartstid. Begge kjønn er representert.

Til stillingen er det knyttet boplikt. Boligen ligger i Kråkenesdalen 131, er bygget i 2002 og har ca 156 m² bruksareal. Første etasje inneholder stue, kjøkken, bad, soverom og hovedinngang. Underetasjen inneholder tre soverom, kjellerstue, vaskerom, bad og to boder.

Målformen i kirke og skole er bokmål. Det skal opplyses i søknaden om man behersker begge målformer. Opplysninger om samlivsform vil kunne bli innhentet og vektlagt ved tilsetting. Vi gjør oppmerksom på at opplysninger om søkerne kan bli offentliggjort selv om søkerne ber om å bli unntatt fra offentlig søkerliste. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinnskudd i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter blir godtgjort etter gjeldende regulativ. Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjørelser. Det blir gitt tilbud om arbeidsveiledning.

Nærmere opplysninger får en ved henvendelse til prost Per Barsnes på telefon 55 59 32 55 / 415 52 570 eller til seksjonsleder Gunvor Taule Mjanger på telefon 55 30 64 84.

Søknad via Bjørgvin bispedømme sine hjemmesider: www.kirken.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjørgvin bispedømme

Kapellan i Fana sokn i Fana prosti.

Fana sokn ligger lengst sør i Bergen og grenser mot Os kommune. Det er ca 30 km fra den ene ytterkanten til den andre i soknet. Innen menigheten bor det ca 17 000 mennesker, og folketallet vil øke betydelig i årene som kommer. Her finner vi både små bygdesamfunn, tett befolkede boligområder og blokkbebyggelse.

Fana prosti omfatter menighetene Slettebakken, Storetveit, Bønes, Birkeland, Skjold, Søreide og Fana. Det bor ca 80 000 mennesker i prostiet. Det er til sammen 16 prestestillinger. Kollegafellesskapet er godt, og prestene samles ukentlig til felles møter.

Menigheten har en steinkirke fra middelalderen (ca 1150) som rommer ca 400 mennesker. En nærkirke er under planlegging i Ytrebygda - som er den vestre delen av menigheten. Nærkirken skal etter planen være ferdig bygget i 2011.

Innenfor Fana menighet er det et rikt kulturliv, og menigheten har et omfattende samarbeid med ulike aktører og kulturinstitusjoner i bydelen. Kulturlandskapet ved Fana kirke er Bergen bys tusenårssted. Nær kirken, i dette kulturlandskapet, ligger Fana kulturpark med Fana amfiteater. Her holdes konserter og friluftsgudstjenester i sommerhalvåret. Amfiteateret er godkjent som vigselsted.

Utenom kirken, som har gudstjenester hver søn- og helligdag, brukes Blomsterdalen bede-

hus til gudstjenester ca. annenhver søndag. I tillegg er det noen få gudstjenester andre steder knyttet til spesielle arrangement. Her er åtte barneskoler, tre ungdomsskoler og to videregående skoler. Det er kirke/skole-kontakt ved alle skolene, og samarbeidet mellom skolene og menigheten er godt. To pleiehjem får regelmessig besøk av prestene.

Fra statistikken for 2008 tar vi med: 199 døpte, 146 konfirmanter, 55 vielser, 108 gravferder, 111 gudstjenester (hvorav 95 på søn- og helligdag). Gjennomsnittlig frammøte ved hovedgudstjenestene er 126. Det er månedlige familiegudstjenester i Fana kirke. I tillegg er det en rekke gudstjenester av ulik profil utenom høymessetid. Fana kirke blir også mye brukt til konserter, og kantor arrangerer en rekke av disse.

Fana menighet har et allsidig arbeid tilrettelagt for ulike aldersgrupper. Mange frivillige medarbeidere gjør en betydelig innsats med søndagsskoler, barnekor, åpen barnehage, speiderarbeid, ungdomsklubb, Ten-Singkor (2), voksengrupper, diakonat, kirkekor, bibelgrupper, ALPHA-kurs, misjonsforeninger m.m.

I tillegg samarbeider menigheten med en rekke lokale aktører. Størstedelen av barne- og ungdomsarbeidet er tilknyttet Norges KFUK-KFUM gjennom egen hovedforening i Fana, som har heltidsansatt ungdomssekretær og eget styre. En av prestene har fast plass i hovedforeningens styre. Det er naturlig at denne oppgaven er lagt til kapellanstillingen.

Fana er prostesete. I tillegg til prosten er det tilsatt sokneprest og kapellan, kateket, kantorer (1,5 stilling), kirketjener, ungdomssekretær (tilsatt av Fana KFUK-KFUM - også prest), menighetskonsulent, frivillighetskoordinator og rengjørere (deltid). Alle tilsatte har egne kontorer i menighetssenteret og er tilknyttet felles datanettverk for menighetene i Bergen.

Fana menighet søker en prest som har gode samarbeidsevner og liker å jobbe i team. I arbeidsfordelingen mellom prestene har kapellanen en forholdsmessig større del av tjenesten knyttet til konfirmanter- og ungdomsarbeidet. Det kreves kompetanse i og erfaring med ungdomsarbeid. Vi søker en prest som er fleksibel, nytenkende, endringsvillig og god til å motivere andre. Gudstjenestearbeid rettet

mot barn og ungdom, undervisning, forkyn- nelse og lederutvikling vil være særlig viktige arbeidsområder. Her vil kateket, frivillighets- koordinator og sekretær i Fana KFUK-KFUM være særlig viktige samarbeidspartnere.

Instruksen for stillingen vil følge normal- instruks for menighetsprester, men gjennom arbeidsfordelingsplanen vil en vektlegge de arbeidsområdene som kapellanstillingen skal dekke.

Gudstjenestene forrettes vekselvis på bokmål og nynorsk i kirken, og det er viktig at søkeren behersker begge målføre godt. Dette må opp- lysnes om i søknaden.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Boligen er bygget i 1991 og pusset opp våren 2009. Adressen er Dortledhaugen 118. Boligen ligger i rekke i et rolig boligstrøk og har 134 m² bruks- areal. Første etasje har to soverom med utgang til hage, toalett og vaskerom, gang og boder, hovedinngang. Andre etasje har stue med utgang til terrasse, kjøkken med spiseplass, soverom. Loftsetasje har loftsstue og kott. Utearealet er tilfredsstillende opparbeidet. Nabolaget er familievennlig med gode leke- plasser, barne- og ungdomsskole, idrettshall og offentlige kommunikasjoner nær ved. Husleie blir trekt etter regulativ.

Vi oppfordrer særlig yngre prester om å søke, og kvinner oppfordres til det samme.

Opplysninger om samlivsform vil kunne bli innhentet og vektlagt ved tilsetning.

Vi gjør oppmerksom på at opplysninger om søkerne kan bli offentliggjort selv om søkerne ber om å bli unntatt fra offentlig søkerliste.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0922 kapellan, i lønns spenn 50-69. Pensjonsinn- skudd i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter blir godtgjort etter gjeldende regulativ. Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjørelser. Det blir gitt tilbud om arbeidsvei- ledning.

Nærmere opplysninger får en ved hen- vendelse til prost Per Barsnes på telefon 55 59 32 55 / 41 55 25 70 eller til seksjonsleder Gunvor Taule Mjanger på telefon 55 30 64 84.

Søknad via Bjørgvin bispedømme sine hjem- mesider: www.kirken.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjergvin bispedømme

Kapellan i Salhus sokn i Arna og Åsane prosti.

Det blir lyst ut stilling som kapellan med tjenestested i Salhus menighet og med Arna og Åsane prosti som tjenestedistrikt. Barne- og ungdomsarbeidet er et satsingsområde for menighetsrådet og kapellanen vil være sentral i videreutviklingen av familie- og barne- og ungdomsarbeidet. Vi vektlegger vilje til samhandling og ønsker å oppmuntre hverandre til kreativitet.

Salhus menighet ligger lengst nord i Åsane bydel i Bergen og grenser til Åsane og Eidsvåg menigheter. Folketallet er ca. 8150 og er stigende. Det kirkelige medlemstallet er 6527. Menigheten omfatter de tre områdene: Salhus, Hordvik og Mjølkeråen/Morvik. Bebyggelsen på Toppe i Mjølkeråen har et typisk drabantbypreg. Ellers er det mest villabebyggelse, og prestegjeldet har en lang "strandlinje". Nordhordlandsbroen har sitt nedslagsfelt i Hordvik. I Hordvik-området er det stadig nye boliger som bygges; der er også den største industri-bedriften: Rolls-Royce Marine Engines Bergen..

Salhus kirke er en hvitmalt teglsteinskirke fra 1924. Den har ca. 300 sitteplasser. Her er det gudstjeneste hver søn- og helligdag. En gudstjeneste pr. måned er familiegudstjeneste. En månedlig gudstjeneste med et friere preg kaller vi for lovsangsgudstjeneste; der har en band og forsangergruppe, bønnevandring og anledning til forbønn og vitnesbyrd. Ved gudstjenestene tar frivillige medarbeidere del etter tur.

I tillegg til gudstjenestene i kirken har vi en del gudstjenester på bedehusene i Hordvik og Mjølkeråen. Samarbeidet med bedehusene er godt. På bedehusene drives der også en del barne- og ungdomsarbeid.

Like ved kirken ligger Salhus menighets-senter som ble tatt i bruk i år 2000. Bygget ble reist med stor dugnadsinnsats og representerer en viktig sammenbindende faktor i menighets-livet. Bygget inneholder forsamlings-sal med kjøkken, kontorer for de ansatte og grupperom. Hver søndag er det kirkekafe etter gudstjenesten. Ellers brukes bygget bl.a. til søndags-skole, konfirmantundervisning, korøvelser, barne- og ungdomsarbeid, foreninger og formiddagstreff for pensjonistene. Menigheten har et diakoniutvalg som bl.a. administrerer besøkstjeneste.

Årsstatistikken for 2008 viser at vi hadde 70 gudstjenester på søn- og helligdager, i tillegg var det 13 andre gudstjenester. Der var 73 døpte, 70 konfirmerte, 12 vielser og 43 begravelser. Gjennomsnittlig gudstjenestefremmøte på søn- og helligdager var 108.

Staben består av sokneprest, kapellan, menighetskonsulent (50 %), kantor (ca. 80 %), frivillighetskoordinator (35 %), kirketjener (50 %) og ungdomsarbeider som er menighets-finansiert (50 %).

Kapellanen har det administrative ansvar og hovedansvaret for konfirmantundervisningen. Det er tre barneskoler, en ungdomsskole, og fem barnehager i soknet. Menighetens ansatte ønsker sammen å videreutvikle samarbeidet mellom kirke, skole og barnehager. Menighets-rådet har i et par år vært engasjert i "Naturlig menighetsutvikling." Det er utarbeidet en egen logo/visjon for menigheten: "Sammen på veien."

Prosten legger plan for beredskap og tilrette- legger prestetjenesten i prostiet. Gjennom konvent og pastoralgruppe blir det gitt impulser til samarbeid og til åndelig og faglig for- dypning.

Vi søker en prest som kan fylle stillingen i henhold til tjenesteordning for menighets- prester i Den norske kirke, og som har gode lederegenskaper, erfaring fra å bygge menighet og evne til å skape engasjement for menig- hetens arbeid. Erfaring fra barne- og ungdoms- arbeid er en fordel.

Stillingen lyses ut uten boplikt. Det blir be- nyttet bokmål i menigheten. Det skal opplyses i søknaden om man behersker begge mål- former. Opplysninger om samlivsform vil kunne bli innhentet og vektlagt ved tilsetting. Vi gjør oppmerksom på at opplysninger om søkerne kan bli offentliggjort selv om søkerne ber om å bli unntatt fra offentlig søkerliste.

Det gis tilbud om arbeidsveiledning. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0922 kapellan, i lønsspenn 50-69. Pensjonsinn- skudd i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter blir godtgjort etter gjeldende regulativ. Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjørelser.

Nærmere opplysninger om stillingen kan en få ved å ta kontakt med prost Magne Utle, tlf.

55 59 71 67 / 932 51 754 eller til seksjonsleder
Gunvor Taule Mjanger tlf. 55 30 64 84

Søknad via Bjørgvin bispedømme sine hjemmesider: www.kirken.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjørgvin bispedømme

Kapellan med Olsvik sokn som tjenestested i Laksevåg prosti.

Laksevåg prosti ligger vest for Bergen sentrum og utgjør Laksevåg, Loddefjord, Olsvik, Fyllingsdalen og Sælen sokn. Til sammen bor det ca 53 000 mennesker i prostiet og 46 700 av disse er kirkemedlemmer.

Olsvik er eget sokn med en kirke og ligger 10 km vest for bykjernen i Bergen. Byen og nærområdet har et rikt musikk- og kulturliv. Her er mange fritids- og turmuligheter. Folketallet i soknet er i dag ca 12 200, hvorav 10 100 tilhører DnK. Avstandene i soknet er små. Bydelen har variert bebyggelse, noen områder med nyere blokk- og rekkehus, andre med nyere og eldre eneboliger. Ca 25 % av innbyggerne er under 20 år, 50 % mellom 20 år og 65 år, 25 % over 65 år. Olsvik er en ung bydel med mange innflyttere og et betydelig innslag av fremmedkulturelle. Bydelen er ennå ikke fullt utbygd, og folketallet er økende. I dette ekspansive området virker en levende menighet hvor 100 frivillige arbeider sammen med et driftig menighetsråd og en kompetent, humørfyllt stab. Inn i vårt fargerike fellesskap søker vi en kapellan.

Olsvik sokn betjenes av sokneprest, kapellan, kateket, prosjektleder for trosopplæring, kantor og VOKT-arbeider, alle i full stilling. Vi har menighetskonsulent i 50 % stilling og kirketjener i 50 % stilling, samt frivillighetskoordinator i 25 % stilling. Alle ni medarbeiderne møter til fellesskap, inspirasjon og samkjøring på stabsmøtet en gang i uken. Ved egenkapital,

gjørtjeneste og samarbeid med Bergen kirkelege fellesråd og bispedømmekontoret regner vi med å tilsette diakon innen få år.

I soknet er det en barneskole og to store, kombinerte skoler for 1. til 10. klasse. Høsten 2006 ble ny videregående skole åpnet på nabotomten til kirken. Det er et godt samarbeid mellom skolene og kirken. Her er tolv barnehager, fem bofellesskap for utviklingshemmede, to dagsentra samt et bofellesskap for eldre. Staben har god kontakt med de fleste.

Olsvik kirke er en åpen, pyramideformet arbeidskirke fra 1990. Den har fleksible menighetslokaler med gode muligheter for ulike aktiviteter. Kontorene ligger i et eget bygg like ved kirken.

I Olsvik sokn døpes ca 150 barn og unge voksne hvert år. En torsdagskveld hver måned samles dåpsfamilien til fellesinfo, undervisning og samtaler. Ca 125 konfirmanter velger mellom TenSing, KRIK/idrettsgrupper, diakoni- og samtalegrupper i tillegg til felles temahelger, leir og storsamlinger. Vi feirer vel 60 forordnede gudstjenester søndag formiddag i tillegg til 30 andre gudstjenester. 138 personer deltar gjennomsnittlig på hver gudstjeneste. Prestene i Olsvik forretter ved ca fem vielser og 50 begravelser i løpet av ett år.

Menigheten har mange aktiviteter tilpasset ulike aldersgrupper: Åpen barnehage med Knøttsing, søndagsskole, flere kor for barn, TenSing, KFUK/M-speidere, ungdomsklubb, formiddagstreff for eldre og bibelgrupper. I Olsvik kirkekjeller har vi en fritidsordning med leksehjelp til femteklassinger i samarbeid med Røde Kors. Menighetsbladet når langt ut og leses av mange mennesker i Olsvik.

Kapellanen har ansvar for menighetsbyggende arbeid med særlig henblikk på barne- og ungdomsarbeidet. I nært samarbeid med kateketen har kapellanen også ansvar for konfirmasjonsarbeidet. TenSing er et naturlig møtested mellom kapellanen og de unge.

Det arbeides i fellesskap med undervisning og ledertrening. Kapellanen er p.t. leder av redaksjonen for menighetsbladet.

Olsvik menighet har tre hovedsatsingsfelt som mål for sin strategi i fireårsperioden:

1. Medarbeidere, 2. Trosopplæring og 3. Familietiltak. Olsvik har valgt særlig å satse på arbeid blant barn, unge og familier. I nært sam-

arbeid med skoler, lag og foreninger i nærmiljøet vil menighetsrådet styrke barne- og ungdomsarbeidet i lokalmiljøet. Menighetsrådet arbeider aktivt med den nye trosopplæringsreformen, vil styrke det diakonale arbeidet i menigheten og legge til rette for åndelig rettleiding og fordypning for både unge og eldre. Menighetsrådet har laget en diakoniplan for å kunne arbeide strategisk med de diakonale utfordringene i lokalsamfunnet.

Prosten leder prestatjenesten og ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene. I Laksevåg prosti samles de elleve prestene jevnlig.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Boligen er bygget i 1997 og ligger i et rolig eneboligstrøk og har ca 190 m² bruksareal. Adressen er Brøstadsnesvn 6E. Underetasjen har soverom, toalett og vaskerom, gang og boder, egen inngang. Første etasje har stue på ca 33 m² med utgang, kjøkken med spiseplass på ca 12 m², soverom, dusj og toalett, hall, bod, sportsbod, hovedinngang. Andre etasje har loftsstue, tre soverom, dusj og toalett og kott. Utearealet er tilfredsstillende opparbeidet. Nabolaget er familievennlig med gode lekeplasser, barne- og ungdomsskole, idrettshall og offentlige kommunikasjoner nær ved. Husleie blir trekt etter regulativ.

Det gis tilbud om arbeidsveiledning for prestene i bispedømmet.

Kvinner oppfordres til å søke.

Opplysninger om samlivsform vil kunne bli innhentet og vektlagt ved ansettelse.

Vi gjør oppmerksom på at opplysninger om søkerne kan bli offentliggjort selv om søkerne ber om å bli unntatt fra offentlig søkerliste.

Stillingen bringer lønnet i stillingskode 0922 kapellan, i lønsspenn 50-69. Pensjonsinnskudd i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter blir godtgjort etter gjeldende regulativ. Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgørelser.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til konst. prost Gunnar Kolaas på telefon 47 29 73 94 eller seksjonsleder Gunvor Taule Mjanger ved Bjørgvin bispedømmekontor på telefon 55 30 64 84.

Søknad via Bjørgvin bispedømme sine hjemmesider: www.kirken.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjørgvin bispedømme

Sokneprest i Jondal sokn i Hardanger og Voss prosti.

Det er ledig stilling som sokneprest i Jondal sokn i midtre tenestedistrikt av Hardanger og Voss prosti. Tenestestad og -distrikt kan verta endra etter vedtak i bispedømmerådet. Soknepresten i Jondal gjer også teneste i Utne sokn.

Jondal sokn samsvarar med Jondal kommune samt grendene Årvik, Gausvik, Hesvik og Aarsand nord i Kvinnherad kommune. Jondal har eitt sokn; soknerådet er såleis også fellelråd. Soknet har 1 000 kyrkjemedlemmer og om lag 1 080 innbyggjarar i alt.

Jondal kommune ligg på Folgefonnhalvøya i Hordaland. Frå ferjekaia i sentrum tek det berre ein halvtime i bil til kanten av isbreen der du kan nyta Folgefonna nasjonalpark. Jondal er utpeika til nasjonalparklandsby (som ein av fem i landet) og har i samband med landsbyprosjektet utarbeidd sin eigen visjon for arbeidet i Folgefonna landsbyen Jondal: "-med hjartet på rette staden."

Jondal har full barnehagedekning med kommunal barnehage i sentrum og privat barnehage i Herand. Det er ein felles barne- og ungdomsskule i kommunen og ein aktiv kommunal kulturskule. Det er to musikklag og eit storband, fleire kor og mange lag/organisasjonar innan ulike fritidsaktivitetar og idrett.

Jondal kyrkje, "Hardangerkatedralen", er ei trekyrkje bygd i 1888, sentralt plassert på ei høgd i sentrum og no med plass til 500 menneske. Dei fleste gudstenestene vert haldne i Jondal kyrkje, samt grendegudstenester eit par gonger i året i Herand Bedehus og Kysnes Ungdomshus. Vi har tradisjon for ei friluftsgudsteneste om sommaren og ein årleg pilegrimstur i juli over fjellet frå Krossdalen til Reisæter i Ullensvang. Herand Bedehus vert òg nytta ved gravferder for grendene Herand og Svåsand.

Jondal sokneråd har utval for diakoni, dåpsopplæring, gudsteneste og kyrkjemusikk.

LysVaken-adventsnatt for born vart fyrste gong gjennomført i 2008 til mykje positiv respons frå born og foreldre - dette vil vi halda fram med. Her er prest og kantor ansvarlege for innhaldet, medan sokneråd og foreldre hjelper til med praktiske oppgåver. Jondal sokn har vore prøvekyrkjelyd for ny nattverdliturgi.

Jondal sokn har prosentvis høg gudsteneste- og nattverdeltaking, og her finst fleire for- einingar for indre- og ytemisjon. Det er eit godt samarbeid med frivillige organisasjonar, kulturskule, skule og barnehage.

Staben består av kyrkjeverje/dagleg leiar i 50 % stilling, kontor i 75 %, kyrkjetenar i 40 % og klokkar i 7,5 % stilling. Staben, inkl. sokne- presten, flytta i mars 2009 inn i nybygde kontorlokale att med kyrkja.

Soknepresten i Jondal er kyrkjebokførande prest for Jondal sokn og har sete i Jondal sokneråd. Soknepresten har ansvar for gudstenestene, konfirmasjonsundervisinga, andakter på Vikevollen sjukeheim, dåpssam- talar, gravferder og vigslar, og er ansvarleg for minikonfirmantarbeidet i Jondal (10-11 åringar) i samarbeid med Ving-arbeidet på bedehuset.

Eidfjord, Ullensvang og Jondal har sam- arbeid om årleg minikonfirmant- og konfir- mantleir. Frivillige i kyrkjelyden i Jondal har konfirmantgrupper. I 2007 vart det halde 31 gudstenester på sun- og helgedagar; det var 15 dåpshandlingar, 29 konfirmerte, 4 vigslar og 14 gravferder.

Det er eit positivt engasjement kring kyrkja i Jondal, med ei folkekyrkjeleg kristendoms- form. Soknerådet ynskjer å involvera flest mogleg i gudstenesta. Vi ynskjer oss ein "lands- byprest" som vil vera aktiv i arbeidet med å vidareutvikla ein engasjert og deltakande kyrkjelyd.

Det følgjer buplikt med stillingen. Teknisk hovudutval i Jondal kommune har gjort vedtak om å byggja ny prestebustad, med snarleg byggjeart.

I Jondal nyttar både kyrkje og skule nynorsk som hovudmål. Søkjarane må opplysa om dei kan nytta begge målformene. Opplysingar om samlivsform vil kunna verta innhenta og vekt- lagde ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Vi gjer merksam på at opplysingar om søkjarane kan bli offentleggjorde sjølv om søkjarane bed om å bli unntatt frå offentleg søkjarliste.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godt- gjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteleing.

Nærare opplysingar om stillinga kan ein få hjå prost Arild Hellesøy (56 51 96 68 / 906 995 33) eller seksjonsleiar ved Bjørgvin bispedømekontor, Gunvor Taule Mjanger (55 30 64 84).

Søknad via Bjørgvin bispedøme sine heime- sider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjørgvin bispedømme

Sokneprest i Sund sokn i Vesthordland prosti.

Sund sokn fell i geografi saman med Sund kommune som ligg på Sotra vest for Bergen. Kommunen er både bynær og prega av bygde- miljø og -tradisjon. Reisetida frå Sund til Bergen er ca 35 minutt. Administrasjons- senteret ligg i Skogskiftet. Kommunen er ein stor arbeidsplass. Ein del arbeider innan bygg, handel og service, fiske, havbruk og sjøfart, og i oljerelatert verksemd. Mange pendlar til arbeidsplassar i nabokommunane. Sund kommune er ein god kommune og bu i. Her er fin natur med mange merka turstiar og gode tilhøve for friluftsliv både på sjø og land. Opp- vekstvilkåra for born er gode og Sund har full barnehagedekning. Sund kommune har fem barnehagar, sju barneskular, ein ungdomskule og vidaregåande skule. Kommunen har eit rikt kultur- og musikkliv.

Kyrkja har eit godt forhold til kommunen og samarbeidet med skular og barnehagar er svært positivt.

Der er to kyrkjer i soknet: Sund kyrkje i Klokkarvik er ei 11 år gammal arbeidskyrkje, og Kausland kyrkje frå 1881 ligg på Kausland, vest i kommunen. Like ved er det bygd kyrkje- lydshus. Etter gjeldande ordning er det guds-

teneste annakvar søndag i Sund og Kausland kyrkjer. I 2008 var det 58 gudstenester på søn- og helgedagar i soknet med eit gjennomsnittleg frammøte på 109. Det var 34 gravferder, 72 vart døypte, 12 vigde og 69 konfirmerte. Prestane har regelmessig andakt ved dei to sjukeheimane i kommunen. Soknet har misjonsavtale med Misjonsalliansen.

Prosten leier prestenesta i prostiet og kallar inn til månadlege samlingar. Prostiet har eigen prostiprest. Prostiet er eit eige beredskapsområde. Fylgjande stillingar er knytte til Sund sokn: Sokneprest, barne- og ungdomsdiakon, barne- og ungdomsarbeidar i 20%, kyrkjeverje, kontorsekretær i 60 % stilling, driftsleiar/kyrkjegardsarbeidar og to kyrkjjetenarstillingar, 30% og 40%, den siste kombinert med ei 40% stilling som kyrkjegardsarbeidar. Kyrkje-kontoret har gode lokale i Sund kyrkje i Klokkarvik. Her er det kontor for dei fleste tilsette.

Det er tre bedehus i kommunen og noko organisasjonsliv. Tilhøvet mellom kyrkja og organisasjonane er godt.

Kyrkjelyden i Sund ynskjer ein prest som har evne og vilje til å møte menneske der dei er, og som vil vere med og byggje ein kyrkjelyd der den einskilde blir sett og rekna med. Det er ei viktig oppgåve for soknepresten, saman med andre, å ta vare på medarbeidarane og å rekruttere nye til kyrkjelydsarbeidet. Vi ser etter ein prest som har gode samarbeids- og kommunikasjonsevner og vilje til å arbeida innanfor eit team, samt evne til å møte folk både i kyrkjesamanhengen og i det vide samfunnet.

Saman med soknerådet og dei tilsette deltek soknepresten i kreativ strategisk tenking for å nå lenger ut med evangeliet. Folkekyrkja står sterkt i Sund. Generelt vil det vere ei utfordring å involvere i gudstenester og kyrkjeleg arbeid også dei medlemmene som er positive til kyrkja, men lite aktive.

Gudstestearbeidet er prioritert, og kyrkjelyden har eit ynskje om å vidareutvikla eit gudstesteliv med høg kvalitet, som også gir rom for born og ungdom.

Ein viktig del av barne- og ungdomsarbeidet er undervisning og samlingar for konfirmantane. Soknepresten vil ha ei sentral stilling i dette arbeidet i lag med diakonen og barne- og ungdomsarbeidaren.

Det er ofte stort frammøte i gravferdene, og møtet med menneske i sorg, tilrettelegging av og forkyning i gravferder er ei viktig oppgåve.

Det er knytt buplikt til stillinga. Bustaden er eigd av Opplysningsvesenets Fond og ligg i Klokkarvik. Sund prestegard ligg uvanleg vakkert til med utsikt mot skipsleia til Bergen og mot fjella i aust. Prestebustaden er frå 1832 og ligg om lag 200 meter frå Sund kyrkje som er hovudkyrkja. Grunnflata er på 150 m². I første høgda er det stor inngangshall, 4 stover, kjøkken, vaskerom og toalett. I andre høgda er det 5 soverom, bad og toalett. Heile prestegarden blei i 2002 renoverert og held ein høg standard. Til bustaden høyrer stor hage og garasje. Det er gangavstand til skule og barnehage.

Nynorsk er målforma i kyrkje og kommune, men søkjarane må opplyse om dei kan nytte begge målformene. Opplysningar om samlivsform vil kunne verte innhenta og vektlagt ved tilsetjing. Vi gjer merksam på at opplysningar om søkjarane kan bli offentleggjorde sjølv om søkjarane ber om å bli unntatt frå offentleg søkjarliste. Kvinner vert oppmoda om å søkje.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinnskott i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringsar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteleing.

Nærare opplysningar kan ein få hjå prost Erling Kopperud på telefon 55 09 74 42 / 90 85 89 39 eller seksjonsleiar Gunvor Taule Mjanger ved bispedømekontoret, tlf. 55 30 64 84.

Søknad via Bjørgvin bispedøme sine heimesider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

Bjergvin bispedømme

Sokneprest i Indre Sogn prosti med sokna i Aurland (Vangen, Flåm, Undredal og Nærøy) som tenestestad.

Aurland ligg inst i Sognefjorden, gunstig plassert ved stamvegen mellom Oslo og Bergen, til Bergen tar det ca 2,5 time med bil. Turistar kjem hit frå heile verda for å oppleva noko av det vakraste og villaste i norsk natur: Aurlandsdalen, Flåmsdalen og Nærøyfjorden, som i 2006 vart sett på UNESCO si verdsarvliste. Kjem du til Aurland, får du òg verta kjend med kulturen, historia og ikkje minst menneska som høyrer til her. Kommunen har 1 695 innbyggjarar. Sjå www.visitflam.no, www.aurland.com, www.aurland.kommune.no.

Som prest i Aurland kan du spele på lag med dei mange fordelane det er å arbeide i ein liten kommune; du vil du oppleve armslag i eit romsleg samfunn av rause menneske. Du kjem inn i eit allereie godt etablert samarbeid med prestekolleagaer og andre engasjerte medarbeidarar i trusopplæringa. Dette femnar om kommunane i Indre Sogn, med særleg sterke band Aurland-Lærdal.

Aurland har fire vakre, særmerkte kyrkjebygg. Sognedomen, Vangen kyrkje, er ei steinkyrkje frå 1202. I den vesle bygda Undredal finn du stavkyrkja frå 1147, som har benkeplass til 30 personar. Kyrkja i Flåm, med sine fasinerande veggmåleri, er frå 1670. Bakka kyrkje frå 1859 ligg spektakulært til under 1600 meter høge toppar. Kyrkjene gjev kvar si flotte ramme kring gudstenester og kyrkjelege handlingar.

Indre Sogn prosti omfattar kommunane Leikanger, Sogndal, Luster, Årdal, Lærdal og Aurland med til saman 23 374 innbyggjarar. Prosten bur i Sogndal, leiar prestenesta i prostiet og ivaretek arbeidsgjevar sin styringsrett overfor prestane. Han samlar prestane til månadlege samlingar, og utviklar saman med kyrkjevevne eit tverrfagleg samarbeid i prostiet. Det er åtte sokneprestar i prostiet, prost, prostiprest og spesialprest (barn og unge/trusopplæring) i Sogndal. Det er to diakonar i prostiet, kateket i Årdal, Aurland/Lærdal har leiar for trusopplæringsarbeidet og trusopplæringsmedarbeidar. Prosti-samarbeidet går ei spanande tid i møte i det

Indre Sogn frå nyttår reknar med å få midlar til å implementera trusopplæringsamarbeid i alle sokna i prostiet. Dette femnar om kommunane i Indre Sogn, men vi planlegg også eit samarbeid med Ytre Sogn prosti.

Dei fire sokna i Aurland samarbeider om eitt sokneråd/fellesråd (kyrkjestyre). Røynslene med denne forsøksordninga er gode. Saman med kyrkjevjerje og kyrkjestyreleiar, vil soknepresten arbeida for å vidareutvikle den nye strukturen. Det er felles trusopplæringsutval med Lærdal, og sokneprestane er medlemmer. Dei tilsette, sokneprest, kyrkjevjerje i 80 %, kantor i 80 %, sekretær/kyrkjetenar i 60 % og to trusopplæringsmedarbeidarar i 100 %, har kontorfellesskap i trivelege og velutstyrte lokale i rådhuset, like ved Vangen kyrkje. I tillegg er det kyrkjetenar i 5 % i Undredal og 7 % på Bakka.

Aurlendingane skal kjenne, oppleve, praktisere og verte engasjerte av den krisine trua! Kyrkja i Aurland har mange fine gudstenestetradisjonar, og ein viktig del av strategien er å gjemange i kyrkjelyden oppgåver knytt til gudstenestene. Særleg vert born og unge involverte i gudstenesteforebuing og -feiring som ein del av trusopplæringsarbeidet.

Dette vert no sett i drift etter å ha vorte utvikla gjennom fem års prosjektarbeid: "Nye steg" (www.kirken.no/storstavalt/nyesteg). Soknepresten får ta del i eit aktiv teamarbeid av tilsette og uløna medarbeidarar i både Aurland og Lærdal. Vi har utvikla gode metodar og pedagogiske opplegg som gir godt grunnlag for møte med born i og utanfor barnehage- og skuletid. I prostiet vert det no utvikla eit samarbeid om fellestiltak i konfirmant og ungdomsarbeidet, som til dømes nattcup. Det var 24 dåp i 2008, 24 konfirmantar, 49 søndagsgudstenester og 10 andre gudstenester, 9 vigslar og 17 gravferder.

Vi søker etter prest med erfaring frå barne- og ungdomsarbeid, noko erfaring som prest er ein fordel, men her ligg det og godt til rette for å starta prestenesta i eit medarbeidarfellesskap som deler erfaringar med kvarandre.

Vi vektlegg gode samarbeidsevner og engasjement for kyrkjelydsbyggande arbeid, der trusopplæring og gudstenestearbeid står sentralt. Det er naturleg med engasjement for ei open og inkluderande kyrkje, for kyrkja i

Aurland gjev gode høve til å koma i kontakt med det breie lag av folket.

Prestebustaden med buplikt er frå 1974 og held god standard, har flott utsikt over fjorden, og sentral plassering i høve til skule, barnehage, idrettsplass, kulturaktivitetar, kontor og butikkar. Huset har fire soverom, kontor, kjellarstove, to små bad, stor stove, heilt nytt kjøkken, god bodplass og kjølerom. Garasje og stor terrasse. Det er full barnehagedekning i Aurland.

Søklarane må opplysa om dei kan nytta begge målformene. Opplysingar om samlivsform vil kunna verta innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkja. Vi gjer merksam på at opplysingar om søklarane kan bli offentleggjorde sjølv om søklarane ber om å bli unntatt frå offentlig søkerliste.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 søkneprest, i lønsspenn 53-75. For å rekruttere til stillingar i distrikta, vil løn og arbeidstilhøve elles bli drøfta i tilsettingsprosessen.

Pensjonsinnskott i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringsar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteiing.

Nærare opplysningar om stillingen kan ein få hjå prost Jermod Hausberg (95 79 00 50) eller seksjonsleiar Gunvor Taule Mjanger ved Bjørgvin bispedømekontor (55 30 64 84).

Søknad via Bjørgvin bispedøme sine heimesider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 31. juli 2009

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd er de sentralkirkelige råd for Den norske kirke, valgt av Kirkemøtet. Kirkerådet er Kirkemøtets forberedende og iverksettende organ og leder for øvrig arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger. Kirkerådet rapporterer til KKD. Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagorgan for økumeniske og internasjonale spørsmål og Samisk kirkeråd for samisk kirkeliv. De tre rådene har et felles sekretariat med ca. 70 tilsatte og en forvaltning på ca. 200 millioner.

Seksjonssjef gudstjenesteliv og kultur - Kirkerådet

Avdeling for menighetsutvikling består av Seksjon for diakoni og samfunn, Seksjon for barn, unge og trosopplæring, Seksjon for gudstjenesteliv og kultur og Liturgisk Senter i Trondheim. Seksjonsleder for gudstjenesteliv og kultur har et koordineringsansvar for arbeidet i egen seksjon og arbeidet ved Liturgisk Senter.

Kirkemøtet vedtok i 2003 en omfattende reform av kirkens gudstjenesteliv. Reformen omfatter nye kirkeårstekster, nye salmebøker, nye liturgiske tekster og liturgisk musikk. Reformen preges av de tre verdiene: Fleksibilitet, involvering og stedegengjøring. Et omfattende materiale er nå på høring og utprøving. Høringsfrist er 15.september. Det tas sikte på at Kirkemøtet i november 2010 behandler alle gudstjenestereformens deler.

Seksjonen arbeider også med spørsmål knyttet til kirkebygg, kirkelige tekstiler, kirkekunst, fagfeltet kirke - kultur foruten løpende arbeid innenfor liturgikk og hymnologi.

Arbeidsoppgaver:

Seksjonssjef får daglig lederansvar for seksjonens medarbeidere, inkludert faglig veiledning/oppfølging av medarbeiderne innenfor seksjonens fagfelt: gudstjenestereformen, foruten løpende arbeid innenfor liturgikk og hymnologi, kirkebygg, kirkelige tekstiler, kirkekunst og fagfeltet kirke - kultur.

- Seksjonssjef får et særskilt ansvar for gudstjenestereformen i vedtaks og innføringsfasen av reformen.
- Utredningsarbeid innenfor gudstjeneste/liturgi feltet.
- Oppfølging og kontakt med Nemd for Gudstjenesteliv (NFG).
- Faglig og strategisk ledelse i feltet gudstjenesteliv og kultur.
- Delegert personal og budsjettansvar.
- Seksjonssjef skal arbeid tett med de andre lederne i Avdeling for menighetsutvikling.
- Koordineringsansvar i forhold til virksomheten ved Liturgisk Senter.

Kvalifikasjoner:

- Det er krav om formell kompetanse fra universitet eller høyskole på minimum masternivå. Foruten høyere utdanning innen teologi/liturgikk er det påkrevd med inngående kjennskap til, og erfaring med Den norske kirkes gudstjenesteliv.
- Stillingen krever kjennskap til og kunnskap om Den norske kirke.
- Stillingens arbeidsoppgaver krever erfaring fra budsjettarbeid/økonomistyring.
- Det er ønskelig at den som tilsettes, har ledererfaring og erfaring fra prosjektledelse.
- Den som tilsettes, må være medlem av Den norske kirke.

Personlige egenskaper:

- Evne til å lede, motivere og inspirere vil sammen med faglig forståelse av seksjonens utfordringer være viktige kvalifikasjoner for seksjonssjef. Den som ansettes, må kunne arbeide selvstendig, være resultatorientert og våge å ta beslutninger.
- Det settes høye krav til evne til å lede komplekse prosesser.
- Det settes høye krav til samarbeidsevne.

Vi tilbyr:

Kirkerådet har som mål å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning og det legges til rette for personer med redusert funksjonsevne og personer med innvandrerbakgrunn. Kirkerådet er IA-bedrift. Kirkerådet har moderne kontorlokaler i Oslo Sentrum, fleksitid og trivelig arbeidsmiljø.

Stillingen lønnes som 1211 seksjonsleder, lønnstrinn 51 - 72 (kr 391 500 - 577 600). Fra lønnen trekkes lovfestet innskudd til Statens pensjonskasse.

Flere opplysninger kan fås hos avdelingsdirektør Paul Erik Wirgenes, tlf 48 99 12 85.

Søknad skjer via www.kirkejobb.no Kirkerådet.

Søknadsfrist: 13. juni 2009

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/*Eyolf Berg*,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: *Eyolf Berg*.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/*Eyolf Berg*,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

ISSN 0332-5431

